

ΤΟΜΟΣ Β'. ΟΞΦΟΡΔΗ
ΤΕΣΣΑΡΑ ΠΙΝΕΤΜΑΤΑ
ΣΤΙΝΙΣΙΩΣΙ ΘΕΡΜΩΣ
ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑΝ· Ο ΙΗ-
ΣΟΤΣ, Ο ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ
Ο ΠΛΑΤΩΝ, ΚΑΙ Ο ΣΩ-
ΛΟΜΩΝ· ΛΕΓΟΝΤΕΣ:-

Σύγγραμμα τριμηθιαίας έκδιδόμενον ὑπὸ Πλάτωνος Ε. Δρακούλη.

ΤΕΤΧΟΣ Δ'. ΟΚΤΩΒΡ.
ΕΡΕΥΝΗΣ ΜΗ ΠΑΡΑΙ-
ΤΟΤ. ΔΙΧΑ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΟΤΑΕΝ ΕΥΤΗΜΑ, ΔΙ-
ΧΑ ΕΡΕΥΝΗΣ Ο ΒΙΟΣ
ΑΒΙΩΤΟΣ. ΙΣΧΥΡΟΣ
ΙΣΧΥΣ Η ΕΡΕΥΝΑ.

Ἐρευνα

5 ΔΡΑΧΜΑΙ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ.]

Oxford, 1904.

[ΚΑΤ' ΕΤΟΣ ΔΡΑΧΜΑΙ 5.]

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Ἐν Βρυξέλλαις, 23 Σεπτεμβρίου.

Ἐπιστολαί τινες ἰδιωτικαί τοῦ Ἐρβέρτου Σπένσερ ἐδημοσιεύθησαν πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος, ἐξ ἧν καταδηλοῦται ἡ πεποίθησις τοῦ μεγάλου ἀγγλοῦ φιλοσόφου ὅτι ὁ δεινότερος ἐχθρὸς οὐδὲν ἄλλο ἢ εἶναι ὁ στρατιωτικισμὸς. Le militarisme, voilà l'ennemi. Μακρὰ ἐπιστολή του (1892) περὶ τοῦ θέματος τούτου τερματίζεται διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων. "Ἡ ἄρσις τῶν διεθνῶν ἀνταγωνισμῶν εἶνε ἡ μόνη ὁδὸς ἡ ἀγούσα πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀναμόρφωσιν τῶν ἐθνῶν." Ἐτέρα ἐπιστολή αὐτοῦ (1893) ἀναπτύσσει τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ ἀχαλίωτος ἐγκατάλειψις τοῦ ἀτόμου εἰς τὴν περὶ ὑπάρξεως πύλιν εἶνε ἀναχρονισμὸς. Ἐπιστολή γραφείσα πρὸς ἀμερικανὸν πολιτευτὴν (1891) λέγει. "Οὐδὲν ἔθνος δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἐντιμὸν μέλλον εἰμὴ ἐὰν εἰσάγῃ ἀπὸ τοῦδε συστηματικῶς εἰς τὴν νομοθεσίαν του ἰδέας περὶ προοδευτικῆς ἀνεξίξεως παντὸς κοινωνικοῦ, πολιτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ θεσμοῦ." Περὶ ἑαυτοῦ ὁ Σπένσερ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀμερικανὸν γράφων (1890) λέγει: "Ὅσοι κατέστησαν ἔργον τοῦ βίου του τὸ διαδίδειν ζώσας ἰδέας ἤκιστα ἐκτιμῶνται πρὸ τοῦ θανάτου των. Ἐγὼ ὡς πρὸς τοῦτο ὑπῆρξα τυχηρὸς, καίτοι τὸ πρῶτον ἡμῖν τοῦ σταδίου μου ὑπῆρξε πλήρης ἀπογοητεύσεων ζημιῶν καὶ παραγκωνίσεω·"

Τὸ τελευταῖον δημοσίευμα τοῦ Τολστόη εἶνε εὐγλωττος διερμήνευσις καὶ συμπλήρωσις τῶν περὶ στρατιωτικισμοῦ ἐκφράσεων τοῦ Σπένσερ. Ὁ μέγας ῥώσσοις προφήτης διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ πολεμικοῦ πνεύματος ὡς ἀποτελοῦντος καταπάτησιν τοῦ θεμελιώδους περὶ ἐθνικῆς ὑπάρξεως κανόνος. Ὁ κανὼν αὐτὸς εἶνε ὄχι μόνον θεμελιώδης ἀλλὰ καὶ μοναδικός, ἡ παραβίασις τοῦ ὁποῖου σημαίνει καταστροφὴν ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἶνε δὲ ὁ κανὼν οὗτος ἀπλούς: Πράττε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅ,τι θέλεις ἵνα οἱ ἄλλοι πράττωσι πρὸς σέ. Ὁ Τολστόης βλέπει ἐν εὐελπίᾳ σημείων. Ἐν πάσῃ χώρα, λέγει, παρατηρεῖται ἀξίωσις τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀμφισβητῶσι ὅτι δικαιῶνται πᾶσι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατῶν νὰ ἀναγκάζωσι ἀνθρώπινα ὄντα νὰ ἐξέρχονται εἰς πόλεμον κατ' ἄλλων ἀνθρώπων ὄντων, δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ἵνα ἀντὶ τῆς τάσεως, λέγει, δέον νὰ ἐνθαρρυνθῇ καὶ νὰ ἐντυπωθῇ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου ἔχοντος φιλοτιμίαν, καὶ συναίσθησιν τιμῆς, ὅτι ὀφείλει ἐν ὀνόματι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ ν' ἀρνηθῆαι στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἔστω καὶ ἂν ὑποβληθῇ εἰς μαρτύρια, ἔστω καὶ ἂν ὑποβληθῇ εἰς θάνατον. Ἀνὴρ φιλότιμος καὶ διατρέφων συναίσθησιν τιμῆς θὰ κατανοήσῃ ὅτι εἶνε θέλημα Θεοῦ ν' ἀρνηθῆαι στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ αὐτὸ ἀρκεῖ ἵνα συμβῇ ὅ,τι συμβῇ. Ἐὰν ἡ πίστις αὕτη διαδοθῇ καὶ γενικευθῇ, ὁ στρατιωτικισμὸς θὰ συντριβῇ, l'infame sera écrasé, καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ καταστῇ ἀδύνατον νὰ ἐκτραγῇ πλέον πόλεμος.

Ἀναμφιβόλως αὕτη εἶνε ἡ τελεσφορωτέρα μέθοδος πρὸς συντριβὴν τοῦ θηρίου ὑπερ καλεῖται στρατιωτικισμὸς, ἀλλὰ

πρέπει νὰ βῆ αἷμα ἥρωος εἰς τὰς φλέβας τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὅστις τόσον ἀνευδύτως θ' ἀρνηθῇ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Οὐχ ἦττον ἐὰν καὶ ὀλίγοι τοιοῦτοι ἥρωες ἀναφανῶσιν, ἡ ἐπίδρασις τοῦ παραδείγματος ἔσται κολοσσιαία ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης. Σταυροφυρίαν κατὰ τοῦ στρατιωτικισμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἐν Ὀλλανδία ὀργανωθεῖσα Συνδιάσκεψις ἡ συγκληθεῖσα ὑπὸ τῶν σοσιαλιστῶν τῆς Ὀλλανδίας καὶ ἐκπροσωποῦσα τὰς Συντεχνίας πολλῶν χωρῶν. Ἡ Συνδιάσκεψις ἀποστρέφει διακοίνωσιν πρὸς τὰς κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης ἐρωτῶσα αὐτὰς ἐὰν διατίθενται νὰ προβῶσιν εἰς διαβήματα πρὸς καταστολὴν τοῦ ἐπικρατοῦντος στρατιωτικισμοῦ. Ἐκ τῶν ἀπαντήσεων ἃς θὰ λάβῃ ἡ Συνδιάσκεψις θὰ βυθίσῃ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας της.

Αἱ ἐπικρατοῦσαι συλλήψεις περὶ τιμῆς, περὶ ἀνδρείας περὶ ἀξιοπρεπείας, περὶ δόξης, περὶ μεγαλείου, περὶ εὐδαιμονίας, περὶ κήλων, περὶ πρέποντος, εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς τὴν ἀλήθειαν· εἶνε δηλαδὴ ὁλοσχερῶς ἐσφαλμένοι συλλήψεις· βασιζονται ἐπὶ φαύλης ἀντιλήψεως τοῦ βίου καὶ τῶν δράσεων του. Ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐσφαλμένων τούτων συλλήψεων εἶνε ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ὃν ἐνθαρρύνουσιν ἐπιπόλαιοι καὶ χυδαῖοι κύκλοι στρατιωτικῶν, πολιτευομένων καὶ χρηματιστῶν, διδασκόντων τοὺς ἀπλουστέρους ὅτι χαρακτηριστικὸν τοῦ γενναίου ἀνδρὸς εἶνε ἡ βία καὶ ἡ ἐπίθεσις, ἡ δῆθεν ἡ ἀτρόμητος ἀμυνα κατὰ ἐπιτιθεμένων καὶ βιαιῶν ἐχθρῶν. Σπείρουσι ζιζάνια φόβου καὶ εἶτα οἰκοδομοῦσι σύστημα ἀμυντικῆς στάσεως κατὰ ἐνδεχομένων κινδύνων, τιμωροτρόπως δὲ δημιουργοῦντες κινδύνους οἵτινες ἄλλως δὲν θὰ προέκυπτον. Πολλὰ συμπτώματα τούτου δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἐν κοινωνίαις μὴ διακρινόμεναι διὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη, ἐν αἷς ἀκμάζει πλῆθος, φερ' εἰπεῖν, ἀρεϊμανίων νέων μὲ ἀπειλητικούς ἀκαυτοχαιρηδὸν ἀνερθωμένους μύστακας εἰς ἐνδειξὴν ἀτρομῆτου ἤθους, ἀλλὰ ἀπλῶς διότι κοῦφος τις στρατηλάτης ἀποδίδει εἰς τὴν πορνοπρεπῆ ἀνώρθωσιν τῶν τριχῶν τοῦ μύστακος μυστηριώδη τιὰ συνάφειαν μὲ τὴν οὐσίαν τῆς ἀνδροπρεπείας. Καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μαρτυροῦσι τὸν σαθρὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ ὁ στρατιωτικισμὸς καὶ οἱ ἄλλοι ἐχθροὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ σωτηρία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀρδῆς μεταβολῆς τοῦ ἐπικρατοῦντος τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι.

Τὰ περὶ ψυχοφανεῖας ἀρθρα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τοῦ Ἀπριλίου καὶ τοῦ Ἰουλίου ἀνεγνώσθησαν πανταχοῦ μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος. Ὅπου τὸ ζήτημα ἦτο ἤδη γνωστὸν ἐδόθη σφοδρὰ ὄθησις πρὸς περαιτέρω ἐρευνας, ὅπου δὲ ἦτο ἀγνωστὸν ἠκούσθη αὐτόχρημα ὡς ἀποκάλυψις. Ἐλπίζομεν εἰς προσεχῆ τεύχη νὰ προβῶμεν εἰς ἔτι σημαντικώτερας ἀνακοινώσεις σχετικὰς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο. Ἐξ ἀφειρησίας τῶν εἰρημικῶν ἀρθρῶν ἤλθομεν εἰς προσωπικὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς νέους κύκλους ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ ἐνθα μεγάλης ἀξίας νεαρὰ Διάμεσος συνεδέθη μὲ τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ, καὶ ἐν τῇ Ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ ἐνθα διετρίψαμεν ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας τοῦ λήξαντος θέρους. Ἐπὶ τοῦ

παρόντος ἀποβαίνει ἀδύνατος πᾶσα συγκεκριμένη διεξήγησις τῶν λεπτομερειῶν αἵτινες περιήλθον εἰς γνῶσιν μας, ἀλλ' ἐπιτρέπεται ν' ἀναγράψωμεν ὅτι γενικῶς ἐμορφώσαμεν τὴν πεποιθῆσιν, κατόπιν πολλῆς ἐρεύνης, ὅτι 1) συντελεῖται κολοσσιαία ἐργασία ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἐξαγγελθῆ ἐν εὐθέτῳ στιγμήν εἰς τὸ ἀνθρώπινον Γένος μία ἐξ ἐκείνων τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν αἵτινες περιοδικῶς, ἀνὰ χιλιάδας ἐτῶν, ἐξαγγελλόμεναι σείουσι τὰς βάσεις τῶν κοινωνιῶν καὶ μεταμορφοῦσι τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, 2) μέρος τῆς κολοσσιαίας αὐτῆς ἐργασίας εἶνε ἡ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐμφάνισις ἀνθρώπων γιγαντίου ἠθικοῦ ἀναστήματος ἐξασπαστέλλομένων καὶ ταυίζωσι ζώσας καὶ μεταμορφωτικὰς ἰδέας καὶ εἰς ἐπανερχομένους εἰς τὸ ἐνδότερον Σύμπαν ὅπως συνεχίσωσιν ἐξ ἄλλης ἀπόψεως τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῶν Εἰς Σπένσερ, εἰς Τολστόης, εἰς Βίκτωρ Οὐγκώ, εἶνε αὐτόχρονα Ἡλιος εἶνε Ὀλόκληρος Αἰὼν, Ὀλόκληρος Κόσμος, καὶ θὰ ἦτο ἀφέλεια νὰ ὑποθέσῃ τις ἐπὶ στιγμήν ὅτι ἀτομικότης, οἶα, φερ' εἰπεῖν ἡ τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ ἐκλείπει μόνον καὶ μόνον διότι τὸ ὄργανον δι' οὗ ἔδρασε κατέστη ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἀχρηστον.

Πρὸς τὸν Βίκτωρα Οὐγκώ ἐπιμόνως στρέφονται οἱ στοχασμοὶ μου ἀκριβῶς νῦν, καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους περὶ ὧν βραδύτερον, ἀλλὰ καὶ διότι πρὸ ἐνὸς ἀκριβῶς αἰῶνος ἐγεννήθη ἐν Βεζανσόν ὁ μέγας τῆς Γαλλίας υἱὸς καὶ μέγας Ἀνθρωπιστῆς καὶ προσέτι ἔνεκα χρονικοῦ ὅπερ κρίνω ἄξιον ἀναγραφῆς ὧδε. Τὴν ἐν Παρισίῳ οἰκίαν ἐν ἣ ὁ Οὐγκώ κατῴκει, ἐπὶ τῆς Place des Voges, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τῶν Παρισίων μετεμόρφωσεν ἐσχάτως εἰς Μουσεῖον ὅπερ κυριολεκτικῶς ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ Ναὸς τῷ Βίκτωρι Οὐγκώ. Τὰ ἐν αὐτῷ συλλεγόμενα κειμήλια ἐνσωματοῦσι τὸ μέγα πνεῦμα τοῦ Ἀνακτοῦ τῶν Ἐπαναστατῶν. Ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῷ τοῦ Οὐγκώ συνήρχοντο ὡς ταπεινοὶ μαθηταὶ τοῦ οἱ μέγιστοι τῶν συγχρόνων γάλλων, ὁ Λουὶ Βλάγκ, ὁ Γαμβέττας, ὁ Ρενάν, ὁ Θεόδωρος Βαμβίλ, ὁ Λεκόντ Δελίλ, ὁ Φλωβέρ, ὁ Ἰούλιος Κλαρετί, ὁ Δωδέ, πάντα δηλαδὴ τὰ στοιχεῖα τὰ συναποτελοῦντα τὴν ψυχὴν τῆς Γαλλίας. Ὁ Ναπολέων ποτὲ προουκέρυξεν ἀμοιβὴν 25,000 φράγκων διὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Οὐγκώ, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ Μαρκήσιος Μοντφελλιέ ξενίζων τὸν ποιητὴν, καίπερ ἀπεχθανόμενος τὰς ἰδέας του, τὸν ἔστειλε μετημφισμένον εἰς Βρυξέλλας καὶ τὸν ἔσωσε δι' εὐστόχου στρατηγήματος. Ὁ Οὐγκώ ἀφιέρωσε πᾶσαν στιγμὴν τῆς ζωῆς του εἰς τὸ μέγα ἰδεῶδες τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος καὶ εἰρήνης. Ἡ Γαλλία καλῶς πράττει ἀποθεοῦσα αὐτὸν. Ἐν τῇ Place des Voges φυλάσσονται τὰ κειμήλια τοῦ Οὐγκώ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ εἶνε εἰσέτι ἀκάματον ὄρων ὑπὲρ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Μὲ τὸ παρὸν τεῦχος ἐξοφλεῖται τὸ χρέος μας πρὸς τοὺς ἐγγεγραμμένους ὡς Συνδρομητὰς διὰ τὸ 1904. Ἐυελπιστοῦμεν ὅτι ἅμα ἡ ὑπόμνησις αὕτη περιέλθῃ εἰς χεῖρας των, θὰ σπεύσωσι νὰ ἀνανεώσωσι τὴν ἐγγραφὴν των καὶ διὰ τὸ 1905. Ἔινε οὐσιώδες νὰ φθάσωσιν αἱ ἀνανεώσεις εἰς τὸ γραφεῖον μας (26 Saint Michael Street, Oxford, England) ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀνανεώσεως πέραν τοῦ Νοεμβρίου προκαλεῖ δυσχερίαν περὶ τὴν διεκπεραίωσιν. Τὸν Δεκέμβριον εἶνε ἐπάναγκες νὰ γνωρίζωμεν πόσα ἀντίτυπα τοῦ πέμπτου τεύχους θὰ ἐκτυπωθῶσιν διὰ λόγους δι' ὀργανισμοῦ ἢ ἀποστολῆ τοῦ περιοδικοῦ αὐτομάτως παύει ἕξον ἀφορὰ τοὺς μὴ ἀνανεοῦντας ἐν καιρῷ. Ἐνεκα τούτου παρακαλοῦμεν τοὺς Συνδρομητὰς νὰ μὴ ἀναβάλλωσι ποσῶς τὴν ἀνανέωσιν.

Ἐπεθυμίζομεν τὰ λεχθέντα περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἐν τῷ τεύχει τοῦ Ἰουλίου ὅτε συνεπεῖα προτροπῶν σταλειῶν ἡμῖν ἀπὸ διάφορα μέρη διευτυπώσαμεν διαρρυθμισιν παρέχουσαν τὸ ἐνδύσιμον νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ καταστῇ ἡ ΕΡΕΥΝΑ μηνιαῖον περιοδικὸν ὅσον τάχιστα. Συνωδὰ πρὸς τὴν

διαρρυθμισιν ταύτην ἡ ΕΡΕΥΝΑ τοῦ λοιποῦ ἀναγνωρίζει 1) Συνδρομητὰς ἀπλοῦς καὶ 2) Ὑποστηρικτὰς. Ἀπλοῦς Συνδρομητῆς εἶνε ὁ πληρόνων πέντε δραχμὰς (4 φράγκα) κατ' ἔτος. Ὑποστηρικτῆς δὲ εἶνε ὁ πληρόνων δέκα δραχμὰς (8 φράγκα) κατ' ἔτος. Οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι πλείστοι θὰ προτιμήσωσι νὰ ἐμβάσωσιν ἡμῖν ἐγγραφὴν Ὑποστηρικτοῦ, τὴν ὡς μᾶλλον καθ' ὅσον διευτυπώμεθα νὰ καταρτίσωμεν ἐν τῷ καταστήματι τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, χωριστὴν αἴθουσαν προωρισμένην ὡς Στοὰν ἔνθα θ' ἀναρτηθῶσιν αἱ φωτογραφίαι πάντων τῶν Ὑποστηρικτῶν καὶ ἔνθα θὰ συγκροτῆται ἡπαξ τοῦ μηνὸς βιονομικὴ συνέλευσις*.

Πρὸς ταῖς δυσὶν ἄνωθε κατηγορίαις, συμμορφούμεναι μὲ τὰς ὑποδείξεις διαφόρων Ὑποστηρικτῶν ἐπιστειλάντων ἡμῖν ἀφ' ἧς ἐδημοσιεύσαμεν τὰ εἰρημένα, προβαίνομεν εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ τρίτης κατηγορίας τῆς κατηγορίας τοῦ Ἰδρυτοῦ. Ἰδρυτῆς τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ εἶνε πᾶς ὁ πληρόνων 20 δραχμὰς κατ' ἔτος (16 φράγκα). Ὁ Ἰδρυτῆς χαίρει ὄχι μόνον τὰ προνόμια τοῦ Ὑποστηρικτοῦ,* ἀλλὰ προσέτι χαίρει καὶ χωριστὸν προνόμιον χαρακτηρίζον τὴν κατηγορίαν του. Πᾶς, δηλαδὴ, Ἰδρυτῆς δύναται νὰ ἀναθέτῃ ἡμῖν φροντίδα περὶ ἐξερευνησεως καὶ ἀποστολῆς αὐτῷ οἰουδῆποτε πράγματος οὗ θὰ ἐλάμβανε ποτε ἀνάγκην εἶτε ὡς ἐμπορευόμενος εἶτε ὡς ἰδιώτης, (ἀρκεῖ τὸ παθούμενον πρᾶγμα νὰ εὑρίσκεται ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρι οὗ διορίσωμεν πράκτορας καὶ ἐν ἄλλαις χώραις).

Μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν μας ἤδη εἶνε πολλοὶ ἐμπορευόμενοι, οἰκογενειάρχαι καὶ καθιδρυματάρχαι, καὶ πολλάκις μᾶς ἀναθέτουσι παραγγελίας ἄς μετὰ λύπης μας ἀναγκάζομεθα νὰ ἀφίνωμεν ἀνεκτελείστους. Ἀλλ' ἂν οὗτοι ἐγγραφῶσιν ὡς Ἰδρυταὶ πληρόνους 16 φράγκα κατ' ἔτος, ὄχι μόνον τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ τοιουτοτρόπως βοηθοῦσιν, ἀλλὰ καὶ καθιστῶσι δυνατὸν νὰ καταρτισθῇ ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἡμῶν εἰδικὴ ὑπηρεσία πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν των. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ εἰδικὴ αὕτη ὑπηρεσία θὰ μεριμνᾷ πάντοτε πῶς νὰ ἐξυπηρετῇ τὸ συμφέρον τοῦ παραγγέλλοντος ἐξασφαλίζονσα αὐτῷ πράγματα καὶ ποιότητα καλλιτέρας καὶ εἰς τιμὴν μικροτέραν παρ' ὅσον εἴ τὰ εὑρίσκειν αὐτὸς ὑποβαλλόμενος εἰς κόπους. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ταῦτοχρόνως μὲ τὴν ἀνάθεσιν τῆς παραγγελίας δέον νὰ μᾶς ἐμβάσῃ τὴν ἀξίαν τῶν παραγγελλομένων πραγμάτων εἶτε μικρὰ εἶνε ἡ ἀξία των εἶτε μεγάλη. Ἄνευ προσπληρωμῆς δὲν ἐγγνώμεθα ἐκτελεσιν. Προκαταβολικῶς ἐπίσης, θὰ ἐμβάσῃ ἡμῖν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς ὧν σημείωσιν θὰ τῷ προασποστέλλωμεν. Ὁ Ἰδρυτῆς δέον νὰ ἀνανεῶσῃ κατ' ἔτος τὴν ἐγγραφὴν του ἐγκαίρως, εἶτε ἀνέθεσεν ἡμῖν παραγγελίαν κατὰ τὸ προγενέστερον ἔτος εἶτε μὴ. Τὸ προνόμιον τοῦ Ἰδρυτοῦ ἀργεῖ ἐνόςφω δὲν ἀνανεοῦται ἢ ἐγγραφὴν του. Πιστεύομεν ὅτι πολλοὶ θὰ ἀντιληφθῶσιν ὅτι ἔχουσι συμφέρον νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς Ἰδρυταὶ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἕνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δικαιῶνται εἰς τὴν ἐν λόγῳ εὐκολίαν χάριν τῆς ὁποίας θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ θεραπεύωσι ζωτικωτάτην αὐτῶν ἀνάγκην, βιωτικὴν, ἐμπορικὴν, ἐκπαιδευτηριακὴν, ἢ διοικητικὴν, ἀναλόγως τῶν σφαιρῶν των.

(Ἀνακεφαλαίωσιν ἴδε ἐν τέλει τῆς σελίδος 63)

* Μετὰ τοῦ ἐμβάσματος τῆς ἐγγραφῆς του ὡς Ὑποστηρικτοῦ ἢ Ἰδρυτοῦ, ἕκαστος προσκαλεῖται νὰ μᾶς ἀποστείλῃ καὶ τὴν φωτογραφίαν του (φέρουσαν ὑπισθεν σημείωσιν 1) τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως. 2) τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ 3) τοῦ πόθου ἐν ἐνδομύχῳ ὁ ἐγγραφόμενος διατρέφει) βραδύτερον δὲ—ἕνα ἐγγραφῶσι περὶ τοὺς δέκα—θὰ ἐξηγήσωμεν ἑκτενῶς τὴν βιονομικῶς ζωτικὴν σημασίαν ἣν ἀποδίδομεν εἰς τὴν ἐπὶ τὸ αὐτό, ὑπὸ τὴν στέγην τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, συγκέντρωσιν φωτογραφιῶν ἀνηκουσῶν εἰς πρόσωπα συναντώμενα ἐν τῇ ἀγάπῃ των πρὸς τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ. Πᾶσαν ἀνακοίνωσιν Ὑποστηρικτοῦ καὶ Ἰδρυτοῦ ὁ διευθυντῆς τῆς Ἐρευνῆς διαφυλάσσει καθ' ἑαυτὸν εὐλαβῶς ἐν ἀπορρήτοις. Ἀνάλογον πτυχίον ἀναγραφῆς θὰ σταλῇ εἰς ἕκαστον Ὑποστηρικτὴν καὶ εἰς ἕκαστον Ἰδρυτὴν.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙ- ΔΕΥΣΕΩΣ.

Ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ τοῦ Ἰουλίου ἐξηγήθη πῶς ἡ μὲν στοιχειώδης παιδεία θὰ κατελάμβανε τέσσαρα ἔτη, ἄλλα δὲ δεκατρία ἢ μέση καὶ ἡ ἀνωτάτη, μέχρι οὗ περατωθῆ προσηκόντως ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἢ ἐκπαίδευσις ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσιν ἐνός ἐτῶν. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς πρώτης τετραετίας, τηρουμένου τοῦ προγράμματος οἷον ἀνεπτύχθη ἐν τῇ ΕΡΕΥΝῃ, θὰ ὑπάρχωσιν ἐν χώρα, φέρ' εἰπεῖν, ὡς ἡ Ἑλλάς περὶ τὰς 100,000 παίδων, ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένων, εὐσώμων, ἱκανῶν νὰ κάμνωσι χρῆσιν τῶν χειρῶν των καὶ τῶν ὀφθαλμῶν των, καὶ ἐμπορουμένων νοσημοσύνης καὶ ἠθικῆς συναισθήσεως. Ἐν ἄλλαις λέξεσι θὰ ἔχωμεν 100,000 παίδας πολὺ ὑπερτέρους οἰουδήποτε οὐς μέχρι τοῦδε παρήγαγεν ἡ Ἑλλάς. Οἱ ἑκατοντακισχίλιοι οὗτοι παῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνήκουσιν ἤδη εἰς τὰ λύκεια τῆς μέσης παιδείας ἐν οἷς θὰ μαθητεύσωσι καὶ θὰ βιώσωσι δεκαετίαν ὅλην, ἑπταετίαν μὲν δαπανῶντες περὶ τὰ γενικώτερα, τριετίαν δὲ περὶ τὰ εἰδικώτερα κατὰ λόγον τῆς ἐκδηλώσεως τῶν κλίσεων πρὸς τὰ διάφορα στάδια. Προκειμένου περὶ τῆς μέσης παιδείας τρία τινα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐνθυμώμεθα διαρκῶς: 1) πῶς δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν τὸ σπάνιον ἐκεῖνο ἀγαθὸν ὅπερ καλεῖται *ἡγεῖα καθ' ἣν ἔννοια* διεξηγήθη ἐν τῇ σελίδι 3 τοῦ Α' τόμου τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. 2) πῶς δυνάμεθα νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἰδιοφυίαν ἐκάστου διδασκομένου καὶ 3) πῶς νὰ ἐξασφαλισθῶσιν εὐκαιρίαι ὑπὲρ πάντων πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς ἰδιοφυίας ἐκάστου. Μέχρι οὗ οἱ ἑκατοντακισχίλιοι παῖδες φθάσουν εἰς τὸ 14^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας των ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ ὑπερδιπλασιασθῆ διότι διηλεκῶς θὰ ἔρχονται νέοι ἀπὸ τῆς στοιχειώδους σφαίρας. Θὰ ἔχωμεν οὕτω περὶ τὰς 250,000. Εἰς πάντας τούτους χορηγεῖται κομψὴ σχολικὴ περιβολή, ἐπίσης δὲ δύο συσσίτια καθ' ἑκάστην ἡμέραν καλῶς μαγειρευμένα, εὐκόσμως παρατιθέμενα καὶ ἐπαρκῶς θρεπτικά. Προσέτι, ὅσοι δὲν εὐμοιροῦσιν ἰδίων ἀνέτων ἐστιῶν, ἔχουσιν ἀρίστους κοιτώνας ἐντὸς τοῦ λυκείου. Τὸ κτίριον πλὴν τῶν εὐαέρων αἰθουσῶν παραδόσεως περιλαμβάνει καὶ δύο κολυμβητήρια, δύο γυμναστήρια, δύο ἀναγνωστήρια καὶ μίαν βιβλιοθήκην καλῶς ἐφωδιασμένην μὲ περιοδικὰ καὶ βιβλία κατάλληλα εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν διδασκομένων, χάριν τῶν ὁποίων ὑπάρχει σῶμα νοημόνων καὶ εὐσυνειδήτων μεταφραστῶν μεταφερόντων ἐκ ξένων γλωσσῶν πᾶν ὅ,τι ἀρμοδίᾳ τις ἐπιτροπὴ κρίνει σκόπιμον. Τὸ κτίριον προσέτι περιλαμβάνει αἰθούσας παιγνίων καὶ ἐκτενεῖς χώρους ἐν οἷς ὀργανίζονται παιδαίᾳ ὡς κρίκετ, τέννις, κλπ, εἶνε δὲ οἱ χώροι οὗτοι καὶ αἱ αἰθούσαι προσιταὶ εἰς τοὺς παῖδας ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὄχι μόνον κατὰ τὰς σχολικὰς ὥρας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑσπέρας. Τὸ κτίριον προσέτι περιλαμβάνει κατάλ-

ληλα ἐργαστήρια ἐν οἷς ἐκτελοῦνται καὶ διδάσκονται αἱ ἀπλαῖ χρήσιμοι τέχναι. Ἐνασχόλησις τοιαύτη ἐπὶ μίαν ὥραν ἢ καὶ δύο καθ' ἑκάστην, ὄχι μόνον δὲν ἀποβαίνει ποσῶς ὀχληρὰ, ἀλλὰ χρησιμεύει καὶ ὡς ἀναψυχὴ ἀπὸ τῶν ἄλλων διδασκῶν. Ἐπειτα εἶνε ὑπέρτατα οὐσιώδες νὰ ἐντυπωθῆ εἰς τὸν νοῦν τῶν παίδων ἀπὸ τῶν τρυφερωτάτων χρόνων των ὅτι ἡ ἀρίστη φιλοδοξία οἰουδήποτε εἶνε τὸ ν' ἀποβαίῃ χρήσιμος, τουτέστι τὸ νὰ ἐκδουλεύῃ κατὰ ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον τοὺς ἄλλους παραλλήλως πρὸς τὴν ἐκδούλευσιν ἣν διαλογίζεται νὰ παρέχῃ εἰς ἑαυτόν. Μάλιστα ἀνευ ἰχνους κᾶν ὑστεροβουλίας περὶ ἀτομικοῦ ὀφέλους. Ἐν τοῖς λυκείοις τῆς μέσης θὰ διδάσκωνται ὅλα ὅσα ἀναγράφει εἰς τὸ πρόγραμμά του ἐν ἀριστα κατηρητισμένον Ἐκπαιδευτήριον. Προσέτι δὲ διδάσκονται ἀρμοδίως καὶ τελεσφόρως ξένοι γλώσσαι, ἢ γαλλικὴ, ἢ γερμανικὴ, ἢ ἀγγλικὴ, ἢ ἰταλικὴ, καὶ ἐκάστη γλωσσικὴ παράδοσις ἀκολουθεῖται ἀπὸ μῦθημα ἄσματος γαλλιστί, γερμανιστί, ἀγγλιστί, καὶ ἰταλιστί. Ἀπαράιτητος εἶνε ἡ διδασκαλία ἐνός μουσικοῦ ὀργάνου εἰς τοὺς ἔχοντας κλίσιν καθὼς καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἰχνογραφίας καὶ τῆς ξυλουργικῆς εἰς ἀμφοτέρω τὰ φύλα. Ἰσως εἴπη τις, "διατί ἀμφοτέρα;" Τὸ πλέκειν, τὸ ράπτειν, καὶ τὸ ἐπιδιορθῶναι φορέματα εἶνε πάντοτε χρήσιμον προσόν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπικερδὲς διὰ πάντα ἄνδρα. Ἀφ' ἑτέρου ἡ χρῆσις τῶν ἐργαλείων τῆς ξυλουργικῆς, ἢ ἱκανότης τοῦ κατασκευάζειν ἐπιπλα, καὶ ἐπιδιορθῶναι τραπέζας, θύρας, καθίσματα, συρτῦρια, εἶνε προσόν ἀνεκτίμητον καὶ ὠραῖον διὰ πᾶσαν γυναῖκα.

Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς κατωτέρας παιδείας προνοήσαμεν διὰ κοιτῶνας χάριν τῶν ἐσωτερικῶς διαιτωμένων. Ἡ ἀνάγκη αὕτη εἶνε ἔτι μείζων διὰ τὰ λύκεια τῆς μέσης παιδείας. Οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἔχει ἐπὶ τοῦ παιδὸς ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία ὅταν ἐν αὐτῇ ἀνάσσωσιν ἀρχαὶ ἠθικῆς καὶ ὑψηλὰ ἰδεώδη ἀνθρωπίνου χαρακτήρος. Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου τίς δύναται νὰ ἀρνηθῆ τὴν ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν οἰκογενειακῆς ἐστίας ἐν ἣ δεσπόζουσιν ἔξεις χυδαῖαι καὶ ἀνήθικοι; Τοιαύτη οἰκογενειακὴ ἐστία, θὰ ἐξουδετέρου ὅλον τὸ ἀγαθὸν ὅπερ θὰ παρήγαγεν ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ διάπλασις. Οἱ νόμοι τοῦ Κράτους κελεύουσιν ὅτι ὅταν ὑπάρχῃ μολυσματικὴ νόσος ἐν τινι οἰκίᾳ, οἱ ὑγιεῖς ἀμέσως δέον ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ τοῦ πύσχοντος μεταφερόμενοι εἰς νοσοκομεῖον. Πόσῳ μᾶλλον ἐπειγῶν εἶνε ὁ τοιοῦτος διαχωρισμὸς ἀθῶων καὶ ἀνισχύρων ἀνθρωπίνων ὄντων ἀπὸ κέντρον ἠθικοῦ μιάσματος. Μόνον ὁ ὀλοσχερῆς διαχωρισμὸς τοῦ τέκνου ἀπὸ γονέων χαλαρᾶς ἠθικῆς εἶνε ἱκανὸς νὰ ἄρῃ τὸν κίνδυνον, ἀν ὄχι ἀμέσως, ἀλλ' ἐντὸς μῆος γενεᾶς βεβαίως.

Ἐκαστον τῶν λυκείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως περιλαμβάνει καὶ δύο ἰαματήρια, τὸ μὲν πρὸς νοσηλείαν καὶ περίθαλψιν τῶν πάσχόντων ἀπὸ

σωματικὰς βλάβας, τὸ δὲ πρὸς νοσηλείαν καὶ περίθαλψιν τῶν πασχόντων ἀπὸ διανοητικὰς ἀτελείας. Τοιαῦται ἀτελείαι, ἢ, ὡς ἄλλοι καλοῦσιν αὐτάς, "φαῦλαι ἔξεις," ἢ, κατ' ἄλλους, "ἠθικὰ ἐλαττώματα," εἶνε, φερ' εἰπεῖν, ὁ θυμὸς, ἡ κατήφεια, ἡ στυγνότης, ἡ σκαιότης, ἡ δακεθυμία, ἡ βλακεία, καὶ τὸ εὐέξαπτον· καὶ εἶνε ἀτελείαι, ἢ ἔξεις ἐπίδεχόμεναι ἴασιν. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μεταδοτικαί, συνιστᾶται ἡ ἀπομόνωσις τοῦ πάσχοντος ἐξ οἰασθήποτε αὐτῶν, ὅχι, ἐννοεῖται, λόγῳ τιμωρίας, ἀλλὰ διὰ τὴν προληφθῆναι ἢ μετάδοσιν, ἀκριβῶς ὅπως καὶ διὰ τοὺς σωματικῶς πάσχοντας ἀπὸ μεταδοτικόν τι νόσημα θὰ ὑπάρχη ἐν τῷ κτιρίῳ ἀπομονωτήριον, καὶ διὰ τοὺς ἀναρρωνύοντας σανατόριον.

Μέχρι τοῦδε ἠσχολήθημεν εἰς τὰ γενικώτερα, δι' ἃ εἶνε ἐπίκαιρος ἡ ἡλικία μέχρι 14 ἐτῶν. Ἄλλὰ κατόπιν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν σπουδαιότητα τὴν περιόδου τῆς τριετίας ἣτις θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ περὶ τὰ εἰδικώτερα. Εἶνε ἡ κρισιμωτέρα ἐποχὴ αὕτη—ἡ ἡλικία ἀπὸ 14 μέχρι 18. Αὕτη ἀποφασίζει τὸ μέλλον. Αὕτη δεικνύει τὴν λανθάνουσαν ἰδιοφυίαν. Αὕτη καθορίζει τὰς μεθόδους τῆς εἰδικοποιήσεως τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιδράσεων, διδασχῶν, καὶ διαπλάσεων. Εἶνε σοβαρὰ ἡ τριετία αὕτη καὶ ἀπαιτεῖ χωριστὸν μέλημα παιδείας. Εἶνε ἡ δευτέρα φάσις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ δέον νὰ ὀργανισθῶσιν ἀρμόδια δι' αὐτὴν ἐκπαιδευτήρια. Οἱ παῖδες ἤδη ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἡλικιώθησαν ἀρκετὰ ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται σύστημα χωριστῶν κτιρίων, ἀλλὰ τὸ φρόνιμον ἔσται νὰ ἐγερθῶσι τὰ χωριστὰ ταῦτα κτίρια οὕτως ὥστε νὰ τάσσωνται κατὰ ζεύγη. Ἐκαστον ζεύγος κτιρίων ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν κτίριον διὰ τὰ ἄρρενα καὶ ἓν διὰ τὰ θήλεα. Τὰ δὲ κτίρια εἶνε συναφῆ, ἐκάτερον δὲ ἔχει ὅχι μόνον ἴδιον χώρον διὰ παιδιὰς τῶν ἑαυτοῦ παιδῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ θύρα του ἀνοίγει ἐντὸς χώρου προωρισμένου διὰ παιδιὰς ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀπὸ κοινοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ μαθηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων βιοῦσιν ἅπαντες ἐντὸς τῶν λυκείων τούτων, μόνον δὲ κατὰ τὰς διακοπὰς ἀπέρχονται εἰς τὰς ἐστίας των, ὅσοι ἔχουσιν ἐστίας καλὰς καὶ ἀνέτους. Εἶνε μέγιστον καὶ πασίγνωστον τὸ πλεονέκτημα τῆς διαβιώσεως τῶν διδασκομένων ἐντὸς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκταθῶ περὶ τούτου. Ἐκαστον κτίριον τῆς περιόδου ταύτης δέον νὰ εἶνε χωρητικότητος 250 μαθητῶν ἢ μαθητριῶν, καὶ δέκα μέχρι δεκαπέντε διδασκάλων, βιοτεχνικῶν γυμναστῶν, διευθυντῶν κλπ. Τὰ κτίρια δέον νὰ εἶνε στερεά, πλούσια καὶ ὡραία, καὶ νὰ κείνται εἰς τὰς ὑγιεινότερας καὶ προχειροτέρας τοποθεσίας. Ἐκαστον περιλαμβάνει ὅχι μόνον ὅσα προηγουμένως εἶπομεν—αἰθούσας παραδόσεων, γυμναστήρια, κολυμβητήρια, ἀναγνωστήρια κλπ. ἀλλὰ καὶ αἰθούσας ὑποδοχῆς, αἰθούσας χοροῦ, πινακοθήκας, μουσεῖα, χημεῖα καὶ παντοῖα ἐργαλεῖα πειράματος καὶ

ἐρεύνης. Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν ἐκάστῳ λυκείῳ αἰθούσας κοινῆς χρήσεως καὶ αἰθούσας ὑποδοχῆς. Ἐν αὐταῖς καθ' ὠρισμένας ὥρας τῆς ἡμέρας συναθροίζονται πάντες οἱ διδασκόμενοι καὶ οἱ διδάσκοντες ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἅπαξ δὲ τῆς ἐβδομάδος τὸ ἑσπέρασ ἀνταλλάσσονται ἐπισκέψεις τῶν σπουδαστῶν τῶν διαφόρων λυκείων τῆς αὐτῆς πόλεως. Προβαίνω ἤδη εἰς τὴν μνείαν τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτηριστικοῦ ὅπερ προώριστα νὰ συμπληρώσῃ τὴν γνησίαν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἐφήβου καὶ ἐνταυτῷ νὰ παράσχῃ τὴν λύσιν τοῦ βιοτεχνικοῦ προβλήματος τῶν κοινωνιῶν. Ἐν συναφείᾳ μεθ' ἐκάστου λυκείου εἰσὶν ἐργαστήρια ἰκανοῦ χώρου ὥστε νὰ ἐργάζωνται ἐν αὐτῷ οἱ ἡμίσεις τῶν μαθητῶν. Εἰς τὰ ἐργαστήρια ταῦτα ἐκμανθάνονται διάφοροι τέχνηαι χρήσιμοι ὡς ἡ ξυλουργικὴ, ἡ σιδηρουργικὴ, ἡ μηχανουργία, ἡ ὑφαντουργία, ἡ ὑφασματοποιία, ἡ σανδαλοποιία, ἡ τεκτονικὴ, ἡ οἰκοδομητικὴ, ἡ κεραμικὴ, ἡ ραπτικὴ, ἡ μαγειρικὴ, ἡ βαφικὴ, ἡ λιθογραφία, ἡ χημεία, ἡ φωτογραφία, ἡ ὥρολογοποιία, ἡ χρυσοουργικὴ, καὶ πολλὰ ἄλλα ἐν αἷς λεπτότητος καὶ δεξιότητος ἀπαιτεῖται μᾶλλον ἢ σωματικὴ δύναμις. Ἄλλὰ σημειωτέον ὅτι πᾶν ὅ,τι παράγεται ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τούτοις δέον νὰ κέκτηται τὴν οἰκονομικὴν ἀξίαν του, νὰ εἶνε δηλαδὴ ὅχι προῖον διδασκῆρίου, ἀλλὰ προῖον τακτικοῦ ἐργοστασίου, καὶ ὁ διδασκόμενος νὰ ἔχη ὑπ' ὄψει του ὅτι δὲν εἶνε ἀπλοῦς μαθητὴς ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δημιουργικῶν λειτουργιῶν του, ἀλλὰ καὶ ἐργάτης ἀποβλέπων εἰς τὴν δημιουργίαν ὡραίων καὶ χρησίμων ἀντικειμένων. Ἐν ἐπαρχίᾳ ἐχούσῃ πληθυσμὸν 40,000 κατοίκων ἀπαιτοῦνται δώδεκα τοιαῦτα σχολεῖα. Ἡ διδασκαλία ὄλων τῶν ὡς εἴρηται χρησίμων τεχνῶν ρυθμίζεται οὕτως ὥστε ἄλλαι μὲν ἐξ αὐτῶν νὰ διδάσκωνται εἰς τὰ μὲν, ἄλλαι δὲ εἰς ἄλλα, ἀπλᾶ ὅμως τέχνηαι ὡς ἡ σανδαλοποιία, ἡ ραπτικὴ, ἡ πιλοποιία διδάσκονται εἰς ἕκαστον τῶν δώδεκα λυκείων. Ἐπίσταται ἐν ἐκάστῳ καὶ μία σχολὴ ἐπιστημονικῆς μαγειρικῆς ἐν ἣ παρασκευάζονται ὅλα τὰ φαγητὰ τοῦ λυκείου. Ἐπίσης πλυντήριον· καὶ προσέτι συναφῆς πρὸς ἕκαστον λυκεῖον εἶνε εὐρύτατος κήπος ἐνθα καλλιεργοῦνται πάντα τὰ ἀναγκαζοῦντα χόρτα, λαχανικὰ καὶ φρούτα. Ἐτερον σπουδαῖον χαρακτηριστικὸν τοῦ συστήματος εἶνε ὅτι πᾶσα ἡ ὑπηρεσία, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ λυκείου ἐκτελεῖται ὑπὸ τῶν διδασκομένων. Ἀντὶ ἐπιτελείου εἰκοσιν ὑπηρετῶν ἐν ἐκάστῳ λυκείῳ, εἰκοσὰς σπουδαστῶν ἐκτελεῖ τὰ διάφορα καθήκοντα οὕτως ὥστε μία ἐβδομάς ἐκάστης σχολικῆς περιόδου ὀρίζεται δι' ἕκαστον ὑπηρετοῦντα σπουδαστήν. Καὶ θεωρεῖται τοῦτο ὅχι ταπεινώσις, ἀλλὰ τιμὴ καὶ ἀνύψωσις συνφδὰ πρὸς τὸ ἀξίωμα ὅτι εἶνε εὐγενέστερον νὰ ὑπηρετῇ τις παρὰ νὰ ὑπηρετῆται.*

* Δουκ. Θ' 48. ΚΒ' 26.

Καὶ αἱ μᾶλλον δυσάρεστοι ἐργασίαι, ἐκτελούμεναι ἐν πνεύματι ἀδελφοσύνης καὶ μὴ συνεπαγόμεναι χαρακτήρα βαθμοῦ εἶνε δεκτικαὶ τιμητικότητος. Ἐπειτα αἱ νεώτεραι ἐπιστημονικαὶ ἐφευρέσεις καθιστῶσι τὸ δυσάρεστον μέρος τῶν ἐργασιῶν μηδαμινόν, καίτοι πᾶς διδασκόμενος δεόν νὰ μάθῃ νὰ εἶνε ἀνεξάρτητος τῶν μηχανημάτων ἐν δεδομένη ἀνάγκῃ.

Ἐκαστος τῶν διδασκομένων δαπανᾷ τέσσαρας ὥρας καθ' ἐκάστην ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, οἱ ἡμίσεις δὲ αὐτῶν τὸ μεταχειρίζονται τὴν πρῶταν καὶ οἱ ἄλλοι ἡμίσεις τὸ ἀπόγευμα. Ἐπὶ τοιοῦτον σύστημα διανοητικῆς καὶ χειρουργικῆς παιδείσεως, πᾶς παῖς ἢ πᾶσα κόρη, δύναται νὰ ἀρχίσῃ νὰ δημιουργῇ ἔργα ἀξίας, προϊόντα ἀποφέροντα πλοῦτον, μετὰ τρεῖς μῆνας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου εὐφυΐας, μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ μητρώον τοῦ ἐργαστηρίου. Ὁ ἄγγλος διδακτολόγος Ῥίτσαρδζον ὅστις εἶνε ὁ πρῶτος διατυπώσας τὰς ἐκπαιδευτικὰς ταύτας βάσεις ἅς ὑποδεικνύω ὧδε, λέγει ἐν τῷ σχετικῷ συγγράμματι αὐτοῦ ὅτι πείρα ὀλοκλήρου βίου τὸν ἔχει πείσει ὅτι παῖδες ἡλικίας μεταξύ 15 καὶ 18 ἐτῶν, ἐργαζόμενοι, ὡς ἄνωθι εἴρηται, ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ λυκείου, δύναται νὰ κερδαίνωσιν ὅλα τὰ ἐξόδα τῆς τροφῆς, τῆς ἐνδυμασίας, τῆς στέγης, τῆς διδαχῆς καὶ τῆς ἀνατροφῆς ἢν λαμβάνουσι. Τοιοῦτοτρόπως ἐκπαιδεύονται ὄχι δαπάναις τοῦ κράτους κατ' οὐσίαν, οὔτε φιλογενῶν πλουσίων ἢ συγγενῶν, ἀλλὰ δαπάναις ἰδίαις, ἤτοι διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων αὐτῶν χειρῶν.

Ἡ λοιπὴ διδασκαλία τοῦ λυκείου περιλαμβάνει πάντα τὰ μαθήματα ἅτινα διδάσκονται εἰς τὰ ἄριστα κατηρτισμένα Γυμνάσια, οἷον ἱστορίαν ἀρχαίαν καὶ σύγχρονον, γλώσσας, γεωλογίαν, χημείαν, μεταλλουργίαν, ἀνατομίαν, φυσιολογίαν, ἀστρονομίαν, μαθηματικά, φυσικὴν, ἠλεκτρισμόν, μουσικὴν, φωνητικὴν τε καὶ ὀργανικὴν, ἰχθυογραφίαν, ζωγραφικὴν, ἔτι δὲ γυμναστικὴν, χορόν, σκοποβολὴν, καὶ ἵππασίαν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ὑποχρεοῦται ὁ διδασκόμενος νὰ μαυθάνῃ πάντα ταῦτα, ἀλλὰ νὰ ἐκλέγῃ καὶ ἐπιδίδηται εἰς ἐκεῖνα ἐξ αὐτῶν εἰς ἃ ἔχει ἰσχυρὰν κλίσιν. Τώρα ἔρχεται ἡ κρίσιμος στιγμή τῆς κρίσιμου ταύτης περιόδου. Ὁ διδασκόμενος ἢ ἡ διδασκομένη εἶνε 16 ἢ 17 ἐτῶν. Καλεῖται λοιπὸν νὰ ἐκλέξῃ ὀριστικῶς ἐν στάδιον βίου. Ἡ ἐκλογή, ἣτις θὰ γίνῃ τῇ συγκαταθέσει τῶν γονέων καὶ τῶν καθηγητῶν, θὰ καθορίξῃ τὸν τεῦθεν τὸ εἶδος τῶν ἐφεξῆς μελετῶν καὶ τῆς ἐφεξῆς ἐργασίας ἐν εἰδικῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ἐκλεχθὲν στάδιον. Ἴσως γίνῃ ἀνάγκη μεταθέσεως ἀπὸ λυκείου εἰς λυκείον ἀναλόγως τῆς εὐρύτητος μεθ' ἧς αἱ εἰδικαὶ γνώσεις διδάσκονται εἰς τὸ ἐν ἢ ἄλλο λυκείον. Ἴσως εἴπῃ τις ὅτι ὅλοι θὰ ἐκλέξωσι τὰ εὐκόλα καὶ οὕτω θὰ ἔχωμεν πάλιν πληθώραν δικηγόρων,

ιατρῶν καὶ πολιτενομένων ἐπὶ ζημίᾳ τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας. Ἡ ἐνστάσις αὕτη καταπίπτει ὅταν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ διδασκόμενοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀφ' ἐροῦσι τέσσαρας ὥρας καθ' ἐκάστην εἰς χρησίμῳ τινα πλουτοπαραγωγὸν ἀσχολίαν, ἐκλεγείσαν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς κλίσεις καὶ ἐμφύτους δυνάμεις τῶν, ἔτι δὲ πρὸς τὰς ὑπαρχούσας συνθήκας καὶ εὐκαιρίας καὶ πρὸ πάντων πρὸς τὰς χρεῖας τῆς κοινωνίας. Ἡ τετράωρος αὕτη καθημερινὴ ἐργασία εἶνε ἐκπλήρωσις καθήκοντος πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἀφίνει δὲ ἄλλας δέκα ἢ δώδεκα ὥρας τῆς ἐργασίμου ἡμέρας διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐνάσκησιν οἰασδῆποτε ἄλλης ἐμπορείας, τέχνης ἢ ἐπιστήμης. Ἐπειτα ὁ διδασκόμενος ἢ ἡ διδασκομένη, θὰ δύναται νὰ ἐκμάθῃ πλείονα τοῦ ἐνὸς ἐπαγγέλματα. Τὸ ἐντεῦθεν ἀποτέλεσμα ἔσται ὅτι οὐδέποτε θὰ εὐρεθῇ στάδιον νεκρὸν ἐλλείψει ἀρμοδίων προσώπων, καὶ οὐδέποτε ἀρμόδιοι ἐπαγγελματῆαι, βιομήχανοι, ἐπιστήμονες ἢ καλλιτέχνηαι θὰ στερηθῶσιν ἐργασίας ἐλλείψει σταδίου. Ὁ λόγος εἶνε ὅτι οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι θὰ ἐπιδίδονται εἰς τὸ στάδιον δι' ὃ εἶνε ἀρμόδιοι, ὄχι εἰς τὸ στάδιον ὅπερ αἱ περιστάσεις ἔφερον τυχαίως. Ὁ μέγας πόθος παντὸς φιλοπάτριδος εἶνε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τοιαύτην διαρρύθμισιν τῶν πραγμάτων τῆς παιδείας ὥστε νὰ εὐρίσκειται ἀρμόδια θέσις διὰ πάντας καὶ νὰ εἶνε πάντες ἀρμόδιοι ἐν ταῖς θέσεσιν αὐτῶν, οὕτως ὥστε πάντες νὰ ἐνασκῶσιν εὐεργετικῶς τὰς δυνάμεις τῶν ὑπὲρ τοῦ συνόλου καὶ ὑπὲρ ἐκάστου. Τὸ τερατῶδες φαινόμενον τῆς συνυπάρξεως ἐν τῇ αὐτῇ κοινότητι ἀνθρώπων μὲ πληθώραν χρυσοῦ ἀφ' ἐνός, καὶ ἀνθρώπων στερουμένων τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἀφ' ἐτέρου, βεβαίως θὰ ἐκλείψῃ ἐντὸς γενεᾶς ἀπὸ τῆς γνησίας ἐφαρμογῆς τοιοῦτου ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Σημειωτέον ὅτι καὶ κατὰ τὴν τριετὴ ταύτην περίοδον τῆς μαθητείας, λειτουργοῦσι κέντρα ἀναψυχῆς καὶ παιδιᾶς. Ἐτι δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρέχεται εὐκαιρία καλῶς ὀργανισμένη, τῇ συναινέσει τῶν διδασκόντων καὶ ἰθυντόρων, ὅπως οἱ ἔφηβοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων συναθροίζωνται χάριν ποικίλων παιδιῶν, ἐκδρομῶν, ἵππασίας κλπ. Ἡ αὕτη δὲ συνάθροισις ἀμφοτέρων τῶν φύλων γίνεται ἐν ἄλλαις ἡμέραις χάριν συναυλιῶν ἐν τῷ λυκείῳ ἢ διαλέξεων ἢ ὑποδοχῶν, ἢ συζητήσεων, ἢ χοροῦ. Ἐννοεῖται δὲ πᾶσαι αἱ συναθροίσεις αὗται τελοῦσιν ὑπὸ συνετὴν ἀφανῆ ἐποπτεῖαν, ὥστε νὰ εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι φέρουσι τὸν ἀγνὸν χαρακτήρα τῆς ἀδελφοσύνης καὶ τῆς ἀκηλιδώτου ἀνθρωπίνης φιλίας. Ἡ πᾶσα ἐπίπλωσις καὶ ὁ ἐξωραϊσμός τῶν δωματίων καὶ αἰθουσῶν ἔσται μέλημα ὑπερτάτου ἐνδιαφέροντος, διότι ὁ μέγας ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς διὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος εἶνε ὄχι μόνον νὰ παράγονται ἰσχυρὰ συνετὰ καὶ χρήσιμα μέλη τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ

προσέτι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μεγάλης καλλονῆς ὑπερτάτης ἀκεραιότητος καὶ τιμῆς, καὶ ἀβροτάτων τρόπων.

(Προσεχὲς ἄρθρον θὰ διαλάβῃ περὶ τῆς ἀνωτάτης παιδεύσεως.)

ΑΙ ΦΛΕΒΕΣ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ.

(Ἰδε ΕΡΕΥΝΑΝ τοῦ Ἰουλίου σελ. 37.)

Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Ρούσκιν εἶνε ὅτι “αἱ φλέβες τοῦ πλούτου εἶνε πορφυραῖ, ἐστρωμέναι ὄχι ἐν τοῖς βράχοις μεταξὺ ὄρυκτων, ἀλλ’ ἐν τῇ ζώσῃ σαρκὶ μεταξὺ σφυζόντων ὀργάνων.” Μόνον, λέγει, ὁ παράγων προϊόντα εἶνε δικαιοματικῶς πλούσιος. Ὁ συναγείρων χρυσίου δὲν εἶνε πλούσιος εἰμὴ καθ’ ὅσον παράγει ἀξίας δηλαδὴ πράγματα καθιστώντα τὴν ὀλομέλειαν πλουσιωτέραν, ἢ παρέχῃ ἐκδουλεύσεις πλουτιζούσας αὐτῆν, κατ’ ὅπιν δὲ αὐτῆς, αὐτόν. Δὲν ὑπάρχει πλοῦτος ἀνευ κοινωνικῆς στοργῆς. Ὁ ἔχων χρυσὸν καὶ μὴ ἐμπορούμενος στοργῆς εἶνε κατ’ οὐσίαν πέννης. Ὁμοίον τι εἶπεν ὁ Χρυσόστομος “οὐδεὶς εἶνε πλούσιος τοῦ ὀποίου ἢ ψυχῆ δὲν εἶνε πλουσία, καὶ οὐδεὶς εἶνε πτωχὸς τοῦ ὀποίου ἢ ψυχῆ δὲν εἶνε πτωχή.” Ἡ ἐπικρατοῦσα Πολιτικὴ Οἰκονομία ἐνόσω ἐξωκλείει τὸ στοιχεῖον τῆς στοργῆς ἀποτελεῖ φοβερὰν ἀπειλὴν περὶ καταστροφῆς τοῦ ἔθνους. Ἄλλ’ οἱ διδάσκοντες τὴν ἐπικρατοῦσαν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν προβάλλουσι τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ ἐπιστήμη αὕτη δὲν ἀσχολεῖται εἰς ἠθικὰς βλέψεις ἀλλ’ ἀπλῶς ἀφορᾷ εἰς τὸ πῶς νὰ γίνῃ τις πλούσιος, καὶ ὅτι πάντες ὅσοι συνεμορφώθησαν πρὸς τοὺς νόμους τῆς, πράγματι ἐγένοντο πλούσιοι. Πᾶς ἔμπορος, λέγουσιν οἱ διδάσκοντες τὴν ἐπικρατοῦσαν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν γνωρίζει πῶς γίνονται τὰ χρήματα, καὶ πῶς χάνονται ἀρκεῖ νὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σημείωσιν τοὺς νόμους τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. Ἀκριβῶς ἐν τῷ ἰσχυρισμῷ τούτῳ ὑπολανθάνει ἡ σύγχυσις. Ὁ ἔμπορος ἔμαθεν ὀλίγους, ὀλιγίστους τῶν νόμων — οὐχὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, ἀλλὰ τῆς Ἐμπορικῆς Οἰκονομίας. Αἱ δύο αὗται οὐδέποτε πρέπει νὰ συγχέωνται. Ἐπειτα ἐν ἄλλο οὐσιῶδες συμβαίνει. Οἱ διδάσκοντες τὴν ἐπικρατοῦσαν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν παρεξηγοῦσι τὴν λέξιν “πλούσιος,” λησμονοῦντες ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶνε σχετικὴ. Εὐποροὶ δύνανται νὰ εἶνε ὅλοι, ἀλλὰ “πλούσιος” δύναται τις νὰ εἶνε ὑπὸ τὸν ὄρον ἄλλος τις κάπου νὰ εἶνε πτωχός. Ἡ ὑγιὴς Πολιτικὴ Οἰκονομία ἀφορᾷ νὰ καταστήσῃ πάντας εὐπόρους, ἦτοι γνησίως πλουσίους. Ἡ ἐπικρατοῦσα Πολιτικὴ Οἰκονομία ἀφορᾷ νὰ καταστήσῃ “πλουσίους” τινὰς μόνον διότι κατ’ ἀνάγκην οἱ λοιποὶ θὰ εἶνε πτωχοὶ ἀφοῦ ὁ πλοῦτος συγχέεται μὲ τὸ χρῆμα. Ὁ πλοῦτος εἶνε δύναμις. Τὸ χρῆμα εἶνε ἀπλῆ ἔνδειξις τῆς δυνάμεώς του, δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέεται ἢ οὐσία μὲ μίαν ἀπλῆν ἔνδειξιν αὐτῆς. Μία λίρα, ὡς ἔνδειξις

πλούτου μιᾶς λίρας, δίδει εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τινος ἄλλου ὅστις ἔχει ἀνάγκην αὐτῆς τῆς λίρας. Ἄν δὲν ὑπῆρχεν αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν ἀνάγκην τῆς λίρας, ἢ λίρα εἰς τὸ θυλάκιόν σου θὰ ἦτο ἐντελῶς ἄχρηστος. Ἐντεῦθεν ἀξίωμα τῆς Ἐμπορικῆς Οἰκονομίας εἶνε ὅτι “ἡ τέχνη τοῦ νὰ γίνεταί τις πλούσιος συνίσταται εἰς τὸ πῶς νὰ διατηρῆς τὸν πλησίον σου ἐν πενίᾳ.” Εἶνε λίαν σπουδαῖον νὰ γίνεταί διάκρισις μεταξὺ τῆς Ἐμπορικῆς καὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας. Ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία εἶνε ζήτημα τῆς ὀλομελείας· εἶνε νόμος τῆς Πολιτείας προνοῶν περὶ πάντων. Ἡ ὑγιὴς Πολιτικὴ Οἰκονομία συνίσταται εἰς τὴν παραγωγὴν, διαφύλαξιν καὶ ἀπονομὴν χρησίων καὶ εὐαρέστων πραγμάτων, ἐν προσήκοντι τόπῳ καὶ κατὰ προσήκοντα χρόνον. Πᾶς ὅστις διηνεκῶς προσθέτει διὰ τῆς ἐργασίας του εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔθνικου πλούτου, εἶνε ἱεροφάντης καὶ γνώστης τῆς ὑγιούς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, καὶ εἶνε κατὰ συνέπειαν πλούσιος ἀναποδράστως καὶ αὐτοδικαίως. Ἄλλ’ ἡ Ἐμπορικὴ Οἰκονομία εἶνε ἄλλο πρᾶγμα. Νόημα αὐτῆς εἶνε ἢ εἰς χεῖρας ἀτόμων συσσωρεύσεις νομικῆς ἢ ἠθικῆς ἀπαιτήσεως ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων, τουτέστι κυριότης καὶ δύναμις ἐπὶ τῶν ἄλλων. Εἶνε πρόδηλον ὅτι τοὺς ἄλλους τούτους ἢ Ἐμπορικὴ Οἰκονομία τοὺς ἐννοεῖ πτωχοὺς. Ἐντεῦθεν οὐδόλως ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ Συνόλου, δηλαδὴ τῆς “πύλεως” ἦτοι τῆς πατρίδος. Ἐκ τούτου τοῦ γεγονότος ἐπήγαγεν ἡ σύγχυσις μεταξὺ τῆς ιδέας τοῦ πλούτου καὶ τῆς ιδέας τοῦ χρυσίου. Διότι ἢ ὡς εἴρηται κυριότης ἐπὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἄλλου δύναται πάντοτε νὰ μετατραπῇ εἰς κτηματικὴν περιουσίαν, ἐνῶ ἢ κτηματικὴ περιουσία δὲν μετατρέπεται εὐκόλως εἰς κυριότητα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἄλλου. Τοιοῦτοτρόπως συμβαίνει ὅτι ὑπολογίζομεν τὴν ἀξίαν τοῦ κτήματός μας ἐν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λιρῶν ἃς θὰ ἐλαμβάνομεν ἀντ’ αὐτοῦ, ἐνῶ ἀντιθέτως ἔπρεπε νὰ ὑπολογίζομεν τὴν ἀξίαν τῶν λιρῶν μας ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ κτήματος ὅπερ θὰ ἐλαμβάνομεν δι’ αὐτῶν. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ καὶ ἄλλος τις λόγος οὗ ἕνεκα ὁ εἰρημένος ἀνάποδος τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ἐπικρατεῖ. Τὰ κτήματα εἶνε ἄχρηστα εἰς τὸν κύριόν των ἐνόσω οὗτος δὲν ἔχει κυριότητα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων. Ἐπιόθες ἀνθρώπου ἔχοντα ἐκτενῆ ἔπαυλιν μὲ γόνιμον γῆν καὶ μεταλλεῖα, κήπους, ἀποθήκας πλήρεις κλπ. Ἄλλ’ ὑπόθες ὅτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς δὲν εὐρίσκει ὑπηρέτας. Διὰ νὰ εὐρῆ ὑπηρέτας πρέπει νὰ ὑπάρχουν τινὲς πένητες πέριξ τῆς ἐπαύλεως, ἢ ἀλλαχοῦ, ἔχοντες ἀνάγκην τοῦ χρηματός ἢ τοῦ σίτου τοῦ γαιοκτήμονος. Ἐπιόθες ὅτι οὐδεὶς εὐρίσκεται ἔχων τοιαύτην ἀνάγκην. Ὁ γαιοκτήμων τότε κατ’ ἀνάγκην θὰ ψῆσῃ τὸν ἄρτον του μόνος του, θὰ ὑφάνῃ τὰ ἐνδύματά

του, θὰ ἀροτριάσῃ τὸν ἀγρόν του, καὶ θὰ ποι-
 μάνη τὰ πρόβατά του. Τὸ χρυσίον του θὰ τοῦ
 ἐχρησίμευεν ὅσῳ θὰ τοῦ ἐχρησίμευον καὶ οἰα-
 δήποτε ἄλλα κίτρινα λιθάρια τυγχάνοντα ἐν τῇ
 ἐπαύλει. Τὰ ἐν τῇ ἀποθήκῃ πράγματα θὰ σα-
 πήσουν διότι δὲν δύναται νὰ τὰ καταναλώσῃ
 μόνος του καὶ θὰ μοχθῇ τεραστίως ἵνα ἀσφαλίσῃ
 ἑαυτῷ καὶ τὰς σμικρίστας τῶν ἀνέσεων. Ἐπὶ
 τέλους θὰ ἀπαυδήσῃ, καὶ τὸ κτῆμα του θὰ καταρ-
 ρεύσῃ, αὐτὸς δὲ θ' ἀναγκασθῇ ν' ἀρκεσθῇ εἰς
 μίαν καλύβην καὶ εἰς ἓν κηπάριον, τούτέστιν εἰς
 τὴν μερίδα τοῦ πένητος, ἐν μέσῳ τῶν ἐκτάσεων
 καὶ τῶν μεγάρων ἅτινα μόνον χλευαστικῶς θ'
 ἠδύνατο νὰ ὀνομάσῃ "ἰδικά του." Ποῖος θὰ ἐδέ-
 χετο πλοῦτον ὑπὸ ταιούτους ὄρους; Ὁ ποθῶν
 πλοῦτον δὲν θέλει αὐτὰ, ἀλλὰ θέλει κυριότητα
 ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων. Ὅσῳ πτωχότεροι
 εἰσὶν αὐτοὶ οἱ ἄλλοι τόσο μεγαλύτερος εἶνε ὁ
 πλοῦτος τοῦ ἔχοντος τὴν κυριότητα ἐπὶ τῆς ἐρ-
 γασίας των. Ἀφ' ἑτέρου ὅσῳ περισσότεροι εἰσὶν
 οἱ ἔχοντες αὐτὴν τὴν κυριότητα τόσο μικρότερος
 εἶνε ὁ πλοῦτος ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Ἐν ἄλλαις
 λέξεσιν, ὅπως εἶπομεν προηγουμένως, ἡ τέχνη
 τοῦ "πλουτεῖν," κατὰ τὴν χυδαίαν ἔννοιαν τῆς
 λέξεως, δὲν εἶνε μόνον ἡ τέχνη τοῦ συσσωρεύειν
 χρήματα, ἀλλὰ προσέτι καὶ τοῦ φροντίζειν ὅπως
 οἱ ἄλλοι ἔχωσιν ὡς οἶοντε ὀλιγώτερα. Δὲν ἀρ-
 νοῦμαι ὅτι κάποια ἀνισότης περὶ τὴν εὐπορίαν
 εἶνε ἀναπόδραστος καὶ δὴ χρήσιμος, ἀλλὰ τὸ
 σπουδαῖον εἶνε πόθεν προκύπτει αὐτὴ ἡ ἀνισό-
 της. Ἄν προκύπτῃ ἀπὸ ἀδικίαν τότε βλάπτει
 τὸ ἔθνος καὶ ἐπὶ τέλους τὸ φονεύει. Ἄν προ-
 κύπτῃ ἀπὸ δικαιοσύνην τότε τὸ εὐεργετεῖ. Τί
 σημαίνει τοῦτο; Σημαίνει ὅτι ὅταν ἡ κοινωνία
 εἶνε ὑγιής, (δραστηρίως καὶ καλῶς κυβερνωμένη)
 ἐν μέσῳ αὐτῆς λειτουργοῦσι παντὸς βαθμοῦ δυ-
 νάμεις, καὶ ἡ ποικίλη λειτουργία των θεραπεύει
 ποικίλας χρείας. Τὸ ἐντεῦθεν ἀποτέλεσμα εἶνε
 ἄνισον μὲν, ἀλλ' ἀρμονικόν. Ὅταν ὅμως ἡ κοι-
 νωνία εἶνε νοσηρὰ (ἀδρανῶς καὶ κακῶς κυβερ-
 νωμένη) ἐν μέσῳ αὐτῆς συγκυκλῶνται παντὸς βαθ-
 μοῦ σαπρίαι, ραδιουργίαι, προδοσίαι καὶ ἡ ἀνα-
 σάλυσις τῶν ἐρπετῶν τούτων διατηρεῖ φαῦλον
 τι σύστημα χθαμαλῶν ἀμοιβαιοτήτων, συναλλα-
 γῶν καὶ προσκαιρῶν ἀθλίων θριάμβων καὶ πτώ-
 σεων. Τὸ ἐντεῦθεν ἀποτέλεσμα εἶνε ἄμπωτις
 καὶ παλίρροια ἐνοχῆς, συμφορῶν καὶ ἀθλιότη-
 τος. Πράγματι ἡ κυκλοφορία τοῦ πλοῦτου ἐν
 τῇ κοινωνίᾳ εἶνε ὅ,τι ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος
 ἐν τῷ φυσικῷ σώματι. Ἄλλος εἶνε ὁ σφυγμὸς
 ὁ προερχόμενος ἀπὸ γηθόσυνα αἰσθήματα καὶ
 ἀπὸ ὑγιᾶ δρᾶσιν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν, καὶ ἄλλος
 ὁ σφυγμὸς ὁ προερχόμενος ἀπὸ ἀισχύνην ἢ ἀπὸ
 πυρετοῦς καὶ πάθη. Ὁ μὲν ὀδηγεῖ εἰς τὴν ζωὴν
 καὶ τὴν δόξαν, ὁ δὲ εἰς τὸν θάνατον καὶ τὴν ση-
 πεδόνα. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς,
 ἡ ἀναλογία ἀληθεύει. Μία τοπικὴ νοσηρότης

τοῦ αἵματος, προσβάλλει ὀλόκληρον τὴν ὑγείαν
 τοῦ ἀτόμου καὶ οὕτω μία τοπικῶς νοσηρὰ (ἐκ-
 νευρίζουσα, ἐπίπλαστος, ἀπολαυστικὴ) χρήσις
 τοῦ πλοῦτου συνεπάγεται τὴν ἐξασθένησιν τῶν
 πόρων τῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἔθνους. Ὁ ἀνα-
 γνώστης θὰ ἐννοήσῃ καλῶς πῶς ἡ καταστροφή
 ἐπέρχεται ἐὰν μελετήσῃ τοὺς ὄρους τοῦ ἐξῆς
 παραδείγματος. Δύο ναῦται ρίπτονται εἰς ἔρη-
 μόν τινα ἀκτὴν. Ἀναγκάζονται ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν
 νὰ συντηρῶνται κάμνοντες χρήσιν τῶν χειρῶν
 των καὶ τῆς διανοίας των. Ἀμφότεροι διατε-
 λούσιν ὑγιεῖς καὶ ἐργάζονται ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀδελ-
 φοσύνῃ καὶ ἐπὶ τέλους κατορθοῦσι νὰ οἰκοδομή-
 σωσιν ἄνετον οἶκημα καὶ νὰ δημιουργήσωσι γεωρ-
 γίαν. Ἐκ ταύτης ἀπολαμβάνουσι παντοῖα προϊ-
 όντα ἅτινα ἀποταμιεύουσιν ἐν τῇ ἀποθήκῃ των
 διὰ μελλούσας χρείας. Ταῦτα πάντα εἶνε πλού-
 τος, ἐκάτερος δὲ τῶν σθεναρῶν τούτων ἐργατῶν
 ἔχει ἴσον δικαίωμα εἰς τὴν χρήσιν τῆς δημιουρ-
 γηθείσης ὑπ' ἀμφοτέρων περιουσίας ταύτης.
 Ἄλλην Πολιτικὴν Οἰκονομίαν δὲν γνωρίζουσιν
 εἰμὴ τὴν συνισταμένην εἰς τὴν ἐπιμελῆ διαφύλαξιν
 τοῦ πλοῦτου των, καὶ εἰς τὴν δικαίαν διανομὴν
 αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. Ἐπιπέθεσ ὅμως ὅτι ἡμέραν
 τινὰ διαπληκτίζονται καὶ συμφωνοῦσι νὰ χωρή-
 σωσιν. Ἐκάτερος αὐτῶν τούντεῦθεν ἐργάζεται
 αὐτεξούσιος εἰς τὸ κτῆμα του καὶ ζῆ ἐξ αὐτοῦ.
 Ὁ εἰς μετὰ τινα χρόνον ἀσθενεῖ καὶ ἀδυνατεῖ
 νὰ ἐπιμεληθῇ τὸ κτῆμα του ἐν ἐποχῇ κρισίμῃ—
 τῇ ἐποχῇ, φέρ' εἰπεῖν, τῆς σπορᾶς ἢ τοῦ θερισμοῦ.
 Ἄλλαν φυσικῶς παρακαλεῖ τὸν συγκάτοικον τῆς
 ἐρήμου, τὸν γείτονά του (δὲν εἶνε πλέον ἀδελφὸς
 ὡς τὸ πάλαι) νὰ σπεύρῃ καὶ νὰ θερίσῃ αὐτῷ.
 Ἄλλαν δικαίως ὁ γείτων θέτει ὄρους καὶ λέγει:
 "Μάλιστα, ἀρκεῖ καὶ σὺ νὰ ἐργασθῆς αὐτ' ἐμοῦ
 βραδύτερον ὅταν θὰ εἶσαι ὑγιής. Νὰ μοῦ τὸ
 ὑποσχεθῆς ἐγγράφως καὶ θὰ μετρήσωμεν πόσας
 ὥρας θὰ ἐργασθῶ διὰ σέ, ὥστε ἅμα μοῦ χρειασθῇ
 ἢ ἐργασία θὰ μοῦ τὴν παρέξῃς." Ἡ ἀσθένεια
 ἐξακολουθεῖ ἔτη, καὶ ἡ ἐγγραφὸς ὑπόσχεσις τοῦ
 ἀσθενούντος ἀνανεοῦται κατ' ἔτος. Ἐπὶ τέλους
 ὁ ἀσθενὴς ἀνακτᾶ τὴν ὑγείαν του. Ποῖα τις
 τώρα εἶνε ἡ σχέσις μεταξὺ τῶν δύο ὡς ἀτόμων;
 Πολὺ ἄλλοια ἢ τὸ πάλαι. Ἄλλ' ἴδωμεν πρῶτον
 ποῖα τις ἡ θέσις αὐτῶν ὡς Πολιτείας. Ἡ Πολι-
 τεία ἦν οἱ δύο ἡδὴ ἀποτελοῦσιν εἶνε πολὺ πτω-
 χότερα. Ἐστερήθη τῆς πλουτοπαραγωγικῆς ἐρ-
 γασίας τοῦ ἐνὸς ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ὁ ἄλλος εἰρ-
 γάσθη μὲν μετὰ ζήλου ἐπὶ τοῦ κτήματος τοῦ
 ἀσθενοῦς γείτονός του, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν του κτῆμα
 ἀναμφιβόλως ἔπαθεν ἅτε τυχὸν ὀλιγωτέρας προ-
 νοίας, καὶ ἐπομένως ἡ ξυνωρὶς τῶν κτημάτων
 κατέστη ἡττον προσοδοφόρος παρ' ὅσον θὰ ἦτο
 ἐὰν ἀμφότεροι διετηροῦντο ὑγιεῖς. Ἡ δὲ σχέσις
 μεταξὺ αὐτῶν ὡς ἀτόμων; Ὁ ἀσθενήσας ὄχι μόνον
 ἐνεχυρίασε τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ἐξήντησε καὶ
 τὸν πλοῦτον του κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολυετοῦς

ἀσθενείας του. Ἐντεῦθεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν θὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἄλλου ὅστις τοῦ παρέχει τροφήν ἐπὶ νέα ἐνεχυριάσει μελλούσης ἐργασίας, καὶ ὅστις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων ὑποσχέσεων τοῦ γείτονός του (ὡς ὑποθέτομεν ἀσφαλεῖς ὡς θὰ ἦσαν γινόμεναι διὰ νομικῆς πράξεως) διέρχεται τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του ἐν ἀργίᾳ, ὄχι μόνον ἐξαναγκάζων τὸν γείτονά του νὰ ἐκτελέῃ ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις του, ἀλλὰ ἐπιβάλλων αὐτῷ καὶ νέας ὑπὸ αὐθαιρέτους ὄρους, διὰ τὴν τροφήν τὴν χορηγήθεισαν αὐτῷ μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς υἰγείας του. Ἡ Πολιτικὴ Οἰκονομία ἦν ἤδη οἱ δύο γνωρίζουσιν εἶνε πολὺ διάφορος ἢ τὸ πάλαι. Δὲν ἔχει τι τὸ παράνομον, ἀλλὰ εἰς ἐπισκέπτῃς τῆς ἀκτῆς, ἡμέραν τινα ἀποβιβαζόμενος παρατηρεῖ τὰ πράγματα καὶ περιγράφει τὸν μὲν ἓνα ἐκ τῶν κατοίκων ἐμπορικῶς πλούσιον, τὸν δὲ ἄλλον ἐμπορικῶς πτωχόν. Ἐκπλησσεταὶ διότι ὁ εἰς διέρχεται τὰς ὥρας τοῦ ἀργός καὶ ἐν ἀπολαύσει, ὁ δὲ ἄλλος ἐργάζεται δι' ἀμφοτέρους καὶ ζῆ ἐν στερήσεσιν ἐν τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡμέραν τινα, τίς οἶδε πότε, θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἐὰν εἴτε ἀσθένεια, εἴτε νοχέλεια, εἴτε ἀνικανότης περιήγαγε τὸν ἓνα εἰς τὴν παρούσαν θέσιν του. Ἐκεῖνο ὅπερ μᾶς ἐνδιαφέρει εἶνε τὸ γεγονός ὅτι ἡ γένεσις τοῦ ἐμπορικοῦ πλούτου (ὅστις συνίσταται εἰς κυριότητα ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων) ἰσοδυναμεῖ πρὸς πολιτικὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἀληθοῦς πλούτου (ὅστις συνίσταται εἰς οὐσιαστικὰς κτήσεις καὶ χρήσεις).

Καὶ ἕτερον παράδειγμα, τὸ ἐξῆς, δεκνύει ἔτι ἐγγύτερον τὰς τάσεις τῆς ἐπικρατοῦσης Πολιτικῆς Οἰκονομίας: Τρεῖς ἄνθρωποι (ἀντὶ δύο) ἀποτελοῦσι τὴν μεμονωμένην Πολιτείαν. Ἀναγκάζονται νὰ διατελώσιν εἰς ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Ἐκαστον τῶν κτημάτων παράγει χωριστὸν εἶδος προϊόντος, ἕκαστον δὲ ἔχει ἀναγκὴν τῶν προϊόντων τοῦ ἄλλου. Ὁ τρίτος τῶν κατοίκων, ἵνα οἰκονομήσῃ τὸν χρόνον καὶ τῶν τριῶν ἀναλαμβάνει τὴν διαμετακομιστικὴν ἐργασίαν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κτήματος εἰς τὸ ἄλλο ἀντὶ ἀποχρώσεως ἀμοιβῆς συνισταμένης εἰς ποσοστὸν ἐπὶ ἐκάστου διαμετακομιζομένου δέματος, ἢ εἰς ἀνταλλαγὴν δέματος. Ὁ διαμετακομιστὴς οὗτος κατορθώνει πάντοτε νὰ φέρῃ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται εἰς ἐκάτερον κτῆμα καὶ κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμὴν. Ἐπομένως οἱ δύο γαιοκτήμονες εὐδοκίμουν καὶ εὐποροῦν, καὶ ὁ διαμετακομιστὴς ἐπίσης. Ἡ μικροσκοπικὴ Πολιτεία εἶνε πλουσία. Ἡμέραν τινα ὁ διαμετακομιστὴς διαλογίζεται ὅτι μετὰ τῶν δύο γαιοκτημόνων δὲν ὑπάρχει ἄλλη συγκοινωνία εἰμὴ δι' αὐτοῦ. Διαβουλευεται λοιπὸν καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀποφασίζει νὰ κατακρατῇ τὰ προϊόντα ἅπανα ἐκάτερος τῶν ἄλλων διαπιστεύει αὐτῷ, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἐποχὴ μεγάλης ἐκατέρωθεν ἀνάγκης τῶν κατακρατουμένων προϊόντων τούτων, καὶ τότε ἀπαιτεῖ ὡς ἀμοιβὴν τῆς διαμετακομισεως

πᾶν ὅ,τι ὁ στενοχωρούμενος γαιοκτήμων δύναται νὰ δόσῃ εἰς προϊόντα ἄλλου εἶδους. Ἐντέχνως καιροφυλακτῶν τὰς περιστάσεις κατακτᾷ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πλεοναζόντων προϊόντων τῶν δύο κτημάτων, καὶ ἐπὶ τέλους, ἐπελθόντος ἔτους μεγάλης σιτοδείας, ἀγοράζει ἀμφοτέρωθεν τὰ κτήματα καὶ διατηρεῖ τοὺς πρὶν γαιοκτήμονας ὡς ὑπηρέτας του, ἢτοι ἐργάτας ἐπὶ ἡμερομισθίῳ. Εἶνε πρόδηλον ὅτι ἡ μικροσκοπικὴ Πολιτεία ἐπτώχευσε, καίτοι ὁ εἰς κατώρθωσε μέγαν ἐμπορικὸν πλοῦτον. Ἄν ἤρκεῖτο εἰς τὴν παλαιὰν δικαίαν αὐτοῦ ἀπολαύην, ἢ Πολιτεία θὰ ἦτο ἐλευθέρα καὶ πλουσία. Προσθετέον ὅτι καὶ τὰ συσσωρευθέντα πράγματα εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἀπλήστου διαμετακομιστοῦ δὲν ἔχουν πλέον τὴν ἀξίαν ἣν θὰ εἶχον ἐὰν ἐμπορεύετο συνωδᾶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ὑπερτέρας ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης. Ὡστε καταδεικνύεται ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου εἶνε καθαρῶς ζήτημα ἰδιωτικῆς ἠθικῆς καὶ ἰδιωτικῆς δικαιοσύνης. Τὸ γυμνὸν γεγονός ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ἔθνους ὑπάρχουσι τινὲς μὲ ἐκατομμύρια δὲν σημαίνει τίποτε διὰ τὸν πλοῦτον τοῦ ἔθνους. Τότε τὸ ἔθνος εἶνε πλουσιώτερον ὅταν οἱ ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὑπάρχοντες πλούσιοι εἶνε (καὶ προσέτι ἦσαν ἀρχῆθεν) ἄνθρωποι ἀδαμαντίνης ἀκεραιότητος καὶ ἠθικῆς υἰγείας. Ὑπάρχουν πλούσιοι ὧν τὸ χρήμα ἀντιπροσωπεύει δάκρυα, στῆνον καὶ τραγωδίαν, ἔστω καὶ ἂν αὐτοὶ δὲν εἶνε κατ' εὐθείαν ὑπεύθυνοι ἐπὶ τούτοις. Καὶ ὑπάρχουν πλούσιοι ὧν τὸ χρήμα εἶνε ἀπλῶς προϊόν ὑπερτέρας ἐμπνεύσεως καὶ ἀκραίφνου χαρακτήρος. Εἶνε λοιπὸν ὅπως φροῦδος, καὶ δὴ ἀυθαδῶς φροῦδος, ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δύναται ποτε νὰ ὑπάρξῃ τέχνη ἢ ἐπιστήμη τοῦ πλουτεῖν, ἀνεξάρτητος τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας. Τὸ ἐμπορικὸν ἀξίωμα: "Ἀγοράζε ὅπου πωλοῦσιν ἐφθηνά, καὶ πώλει ὅπου ἀγοράζουσιν ἀκριβὰ" εἶνε ἀληθὲς οἰκονομικῶς, ἀλλὰ βιονομικῶς εἶνε ψευδές, διότι ὑπάρχουσι ποικίλα αἷτια ἀθλιότητος καθιστῶντα μίαν ἀγορὰν ἐφθηνήν, καὶ ἢ ἀπανθρωπία πλειστάκις εἶνε πηγὴ ὑπερτιμῆσεως ὅπως καὶ ὑποτιμῆσεως. Ἴνα τὸ ἀνωθι ἀξίωμα ἢ ἀληθὲς πρέπει ὡς μόνος γνώμων τῆς ἀγοραπωλησίας νὰ τάσσεται ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀκεραιότης, ὁ ἀνθρωπισμὸς· νὰ ληφθῶσι δηλαδὴ ὑπ' ὄψει οἱ νόμοι τοῦ βίου ὄχι οἱ νόμοι τοῦ χρήματος. Ὡστε ἢ ἀνάλυσις παντὸς τοιοῦτου ζητήματος μᾶς δεκνύει ὅτι ἐν τῷ βάθει πάσης δράσεως ὡς ζῶσα λαμπὰς ὑφύεται ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἅμα τι δὲν εἶνε ζήτημα δικαιοσύνης, εἶνε ἔωλον καὶ ἀπατηλόν. Ἄν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀπεδίδοτο εἰς τὸ χρήμα ἢ δύναμις ἦν τοῦτο ἀπέκτησεν ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἐλατηρίων, δὲν θὰ εἶχε τοιαύτην δύναμιν. Ἄνευ δὲ τῆς δυνάμεως ταύτης τὸ χρήμα εἶνε μὴδέν. Ἄλλ' εἶνε τόσα ἄλλα πράγματα, μόνιμα καὶ ὑψηλά, ἅτινα ἔχουσιν ἀφ' ἑαυτῶν δύναμιν ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἐλατηρίων, καὶ θὰ ἦτο ἢ δύναμις τῶν καταπληκτικῶν ἢ ἀπλῶς τὴν ἀνωμολογούμεν.

Μία ἠθικὴ ἀρχή, μία οἰκογενειακὴ γηθοσύνη, μία ἀφοσίωσις φίλου, εἶνε ἀξία ἢ οὐδενὸς Κροίσου τὸ χρυσίον δύναται νὰ διατιμῆσθαι. Δὲν εἶνε ἀπλή φράσις αὐτὸ ὅπερ λέγω. Ἡ ἠθικὴ δύναμις ἐκεῖνη ἢ μυστηριώδης, ἢ ἀνεξιχνίαστος ἢ ἀδιατίμητος, τίκτει ἐν δεδομένῃ στιγμῇ ἅπαν τὸ χρῆμα οὐ θὰ ἐγίνετο ἀνάγκη. Μία ἐγκάρδιος χειραψία εἶνε ἱκανὴ νὰ παραγάγῃ ἐν καιρῷ, χρυσίον τελεσφορώτερον καὶ μονιμώτερον παρὰ βροχὴ λιρῶν καταπίπτουσα ἐκ χρηματικῶν ὑπολογισμῶν. Ὁ χρυσὸς ὁ ἀόρατος ἐν τῇ γενέσει του, ὃν τίκτει ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ ἀγάπη εἶνε ἀνεξάντλητος, καὶ ὅσῳ δαπανᾶται τόσῳ πολλαπλασιάζεται. Μέτρημα δὲν ἐπιδέχεται, ἀλλ' αὐξήσῃν ἐπιδέχεται ἐπ' ἀπειρον ἐνόσῳ τροφοδότῃς αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά. Ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς εἶνε ἀξιοσημείωτος. Οὐσία τοῦ πλούτου εἶνε τὸ ἀσκεῖν αὐθεντίαν ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ ἄλλου. Ναί, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ὑπηρέται σου ὅλοι σὲ ἐγκαταλείψωσι, ποῦ εἶνε πλέον ἢ οὐσία τοῦ πλούτου σου; Ἀφοῦ ὅμως οὐσία τοῦ πλούτου εἶνε τὸ ἀσκεῖν αὐθεντίαν ἐπὶ τῆς θελήσεως τῶν ἄλλων, εἶνε πρᾶφανές ὅτι ἂν αὐτοὶ οἱ ἄλλοι εἶνε ἄνθρωποι χαρακτήρος καὶ πολυάριθμοι, ὁ πλοῦτος σου τότε εἶνε ἰσχυρότερος. Καὶ δὲν ὑπωπτεύθῃς ἀκόμη ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς εἶνε πλοῦτος, τὸ νὰ περιστοιχεῖσαι ἀπὸ ἀνθρώπων χαρακτήρος, πολυαρίθμους καὶ ὀλβίους, καὶ ὅτι αἱ λίραι σου δὲν εἶνε εἰμὴ ἀλβανικὰ φλωριά δι' ὧν στολιζέεις τὰ νευρόσπαστά σου διὰ νὰ σὲ ἀκολουθοῦν; Ἄλλ' ἂν ἀντὶ νευροσπᾶστων εἶχες ἀνθρώπους πέριξ σου, δὲν θὰ ἐσκέπτεσο πλέον τὰ φλωριά διότι θὰ σοῦ ἤρκει ἡ ἀνθρωπίνη ἀξία τῶν περιστοιχούντων σε. Ἀληθῶς αἱ φλέβες τοῦ πλούτου εἶνε πορφυραῖ ἐστρωμέναι ὄχι ἐν τοῖς βράχοις μεταξὺ ὀρυκτῶν, ἀλλ' ἐν τῇ ζώσῃ σαρκὶ μεταξὺ σφυζόντων ὀργάνων. Ἀληθῶς ἡ τελικὴ ἀποστολὴ τοῦ πλούτου δὲν εἶνε ἵνα δι' αὐτοῦ δωροδοκῆ τις ἀνθρωπίσκους, ἀλλὰ ἡ ἀποστολὴ τοῦ πλούτου εἶνε νὰ πληθύνῃ τὴν γῆν δι' ἀνθρώπων ἀρτίων, ὀλβίων, ἀκεραίων, ἀγνῶν, γαληνίων ἐλευθέρων. Ἡ ἐπικρατοῦσα Πολιτικὴ Οἰκονομία τείνει εἰς τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον καὶ δὴ πρᾶσθαι ὅτι εἶνε οὐσιῶδες πρᾶγμα διὰ τὴν κοινωνίαν νὰ ὑπάρχωσιν ἀνάπηροι, ἄθλιοι, πλημμελεῖς καὶ κακοδαίμονες ἄνθρωποι. Ἐσκέφθῃς μήπως ἡ ἐπικερδεστέρα τῶν βιομηχανιῶν θὰ ἦτο ὀργανισμὸς τις τῆς Πολιτείας ἀσχολούμενος εἰς τὴν παραγωγὴν πρώτης ποιότητος ἀνθρώπων; Ἡμέραν τινα θὰ ἀνανήψωμεν. Ἀντὶ ὡς νῦν, νὰ κυριευώμεθα ὑπὸ τῆς βαρβάρου μανίας τῆς χρηματοπαραγωγῆς, θὰ ἐμφορηθῶμεν τοῦ ἐνθέου ζήλου τῆς παραγωγῆς ἀνθρώπων, οἷους πᾶσα πατρίς θὰ ἐπεδείκνυε σεμνυνομένη ὡς ἡ Ῥωμαία ἐκεῖνη μήτηρ, λέγουσα "ἰδοὺ οἱ Τίοί μου, αὐτὰ εἶνε τὰ κοσμήματά μου"—ἀνθρώπων δηλαδὴ ὑγιῶν, σθεναρῶν, νοσημόνων πνευματικῶν, δραστηρίων, ὑψηλοφρόνων, χρησίμων, ἀβρῶν, δικαίων—ἐν μιᾷ λέξει, ὑπερμερόπων.

Τοιοῦτοι εἶνε οἱ πολύτιμοι Τίοι τῆς πατρίδος. Μόνοι οἱ τοιοῦτοι εἶνε πλούσιοι, διότι μόνων αὐτῶν ἡ ψυχὴ εἶνε πλουσία.

(Περαιτέρω ἀπόψεις εἰς προσεχῆ ἄρθρα.)

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ.

ΤΩΝ ΙΑΜΑΤΩΝ ΤΟ ΔΑΝΙΛΕΣ ΕΠΙΧΕΟΥΣΑ.

Εἰς τὸ προλαβὸν ἄρθρον περὶ τοῦ θέματος τούτου, συνώψισα τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τῶν περὶ ἀτμοσφαιρολογίας γνώσεων αἰτινες ὅλοσιν ἐξαπλοῦνται. Εἰσάγονται, δηλαδὴ, βαθμηδὸν ἕξεις τοῦ καθημερινοῦ βίου μεγάλης ὑγιεινῆς σπουδαιότητος. Ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν ἀνθρώπων εὐρίσκειται εἰς πυκνὸν σκότος ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ τῆς ὑγιεινῆς ὅπως καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ σφαίρᾳ τοῦ βίου, ἀλλ' εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, εἴτε ὑπὸ ἰδίου ἐνστίκτου διακεντώμενοι, εἴτε ὑπὸ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς προτροπῆς τῶν ὀλίγων πεφωτισμένων, τείνουσι νὰ βιώσιν ὡς οἶον τε ἐν ὑπαίθρῳ, νὰ φορῶσιν ἐλαφρὰ καὶ πορώδη ἐσώρουχα, νὰ τηρῶσι τὰ παρήθυρα, ἰδίως τοῦ κοιτῶνος ἀνοικτὰ ἢ ἡμιάνοικτα ἡμέραν καὶ νύκτα, θέρος καὶ χειμῶνα, νὰ λαμβάνωσι συχνὰς βαθείας εἰσπνοάς, ν' ἀποφεύγωσι τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, νὰ προτιμῶσι σάνδαλα ἀντὶ ὑποδημάτων, καὶ δὴ νὰ βαθίζωσι συχνὰ γυμνοποδητεῖ ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἀπὸ δρόσον χλόης. Μακρὰν βεβαίως εἰσέτι εἴμεθα ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἕξεων τούτων, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὰς τάσις εἶνε, ὡς εἶπον, ἀναμφισβήτητος, καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀτμοσφαιρολογίας συνηγοριῶν. Ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶ εἰς πρακτικὰς νύξεις περὶ ἐκάστου εἶδους ἀτμοσφαιρολογίας—α) τῆς ἀερολογίας, β) τῆς φωτολογίας, καὶ γ) τῆς ἡλιολογίας—παραλείπων τὴν θεωρητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν εὐεργετημάτων ἅπερ ἡ ἀτμοσφαιρολογία ἐξασφαλίζει εἰς τὸν ὀργανισμὸν. Α.) Ἀερολογία. Ἡ ἐκθεσις τοῦ σώματος ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἐπήρειαν τῆς ἀτμοσφαίρας ἀποτελεῖ ἢ ἀερόλουτρον, ἢ φωτόλουτρον, ἢ ἡλιόλουτρον καθ' ὅσον τὸ δεσπόζον στοιχεῖον αὐτῆς εἶνε ἢ ὁ ἀήρ, ἢ τὸ φῶς, ἢ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου. Ἡ μέθοδος καὶ τὰ ἀποτελέσματα διαφέρουσιν εἰς ἕκαστον εἶδος, δύναται ὅμως νὰ συνδυασθῶσι τὰ δύο ἢ τὰ τρία, καὶ τότε πάλιν ἡ μέθοδος καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶνε ἄλλοια. Τὸ κυρίως ἐπιζητούμενον διὰ τῆς ἀερολογίας εἶνε ἡ ἐπαφὴ ὑποψύχρου βεύματος ἀέρος μετὰ τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ σώματος. Διὰ τῆς ἐπαφῆς ταύτης ἐπιτυγχάνεται ἐν ἡλεκτρικὸν ἀποτέλεσμα ὅπερ μεταδίδει τῷ λουομένῳ τὸν πόθον τῆς σωματικῆς κινήσεως καὶ δράσεως. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπαφήν, ὁ λουόμενος, οἶνει ἀπ' ἐνστίκτου κινεῖ χεῖρας καὶ πόδας ποθῶν ν' ἀντισταθμίσῃ διὰ τῆς ἀσκήσεως τὴν ἐντύπωσιν τοῦ βέγους. Τούτου γενομένου προκύπτει ἐν αἰσθημα εὐεξίας ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι κατωρθώθη ἡ ἀπαιτουμένη ἐν τῷ ὀργανισμῷ κυκλοφορία. Τὸ πρῶτον ἐντεῦθεν ἐπακολούθημα εἶνε ὅτι ὁ λουοθεὶς αἰσθάνεται ἰσχυρὰν ἐφεσιν νὰ ἐργασθῇ, εἴτε διανοητικῶς εἴτε σωματικῶς, ἀναλόγως τῶν ἀσχολιῶν του. Τότε ἀκριβῶς ἐργάζεται καὶ μετὰ μείζονος ζήλου, κατὰ συνέπειαν τὰ εὐεργετήματα τῆς ἀερολογίας εἶνε πολλαπλὰ. Διαρκούσης τῆς ἐπαφῆς τοῦ βεύματος μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος, τὸ σῶμα διατίθεται εἰς εὐκαμψίαν καὶ εἰς γοργότητα καὶ εἰς χάριν κινήσεων ὡς εἶνε λίαν φυσικὸν καθ' ὃν χρόνον τις αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐλεύ-

θερον από τῶν δεσμών τῆς ἐνδυμασίας. Ἐπειτα αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ σωμασκία ἢ συνοδεύουσα τὸ ἀερόλουτρον, ἀποτελεῖ ἐν ἐσωτερικὸν λουτρόν, διότι δι' αὐτῆς τὸ αἷμα καὶ αἱ ἴνες ἀποτινάσσουσι τὰ σκύβαλα ἅτινα εἶχον συσσωρευθῆ ἐντὸς τοῦ σώματος καὶ τὰ ἐξωθοῦσι πρὸς τὴν ἐπιδερμίδα. Τοιοῦτοτρόπως καθαρίζεται τὸ ἐνδότερον τοῦ ὀργανισμοῦ καθ' ἕν χρόνον τὸ ἐξωτερικὸν ὑποβάλλεται εἰς τὴν ὑγιεινοτάτην ἐπαφὴν τοῦ ἀέρος. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ὁ καθαρισμὸς εἶνε τελεσφορώτερος. Ἡ ἀσκήσις λοιπὸν εἶνε φυσικὸν παρεπόμενον τῆς ἀερολουσίας, ἀλλὰ δὲν πρέπει ἀφ' ἑτέρου νὰ παραταθῆ ὑπὲρ τὸ δέον· ὁ δὲ πρὸς ἐργασίαν ζῆλος εἶνε λογικὴ συνέπεια. Ὁ Φραγκλίνος συνείθιζε νὰ λαμβάνῃ ἐν ἀερόλουτρον ὁσάκις εἶχε νὰ σκεφθῆ περὶ δυσκόλου τινος ὑποθέσεως. Ἐσκέπτετο καὶ ἀπεφάσιζε διαρκούσης τῆς ἀερολουσίας καὶ εὐθὺς ὑστερον φωτολουσίας. Τὸ ἀερόλουτρον δὲν πρέπει νὰ διαρκῆ πολὺ, ἐνῶ χαρακτηριστικὸν τῆς φωτολουσίας εἶνε ἡ μακρὰ διάρκεια. Ὅταν ἀφορᾷ τὸν τόπον, τὴν ὥραν καὶ τὴν διάρκειαν τῶν ἀτμοσφαιρολουσιῶν, τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ποικίλας συνθήκας εἰς ἃς εὐρίσκεται ὁ λουόμενος, ἀπὸ τὴν κρᾶσιν του, ἀπὸ τὰς ἕξεις του, ἀπὸ τοὺς ὄρους τοῦ μέρους τῆς διαμονῆς του· καὶ ἕκαστος θὰ κανονίσῃ ταῦτα κατὰ τὴν κρίσιν του, ἔχων τοῦτο πάντοτε ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ οὐσιώδες εἶνε ἡ βραχεῖα ἐπαφὴ ὑποψύχρου ρεύματος ἀέρος μετὰ τῆς ἐπιδερμίδος, αἱ ἐντεῦθεν πηγάζουσαι κινήσεις, ἡ ἀντιδρασις ἢ ἐκδηλουμένη ὡς αἰσθημα γενικῆς εὐεξίας καὶ ὡς ῥοδίνη χροιά τοῦ σώματος, καὶ ἡ βαθμιαία ἐξοικείωσις τοῦ ὀργανισμοῦ πρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ὅταν τις ἔχῃ ταῦτα ἐν ὄψει θὰ κανονίσῃ τὰ λοιπὰ ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων ὑφ' ἃς διατελεῖ. Δυνάμεθα ὁμοίως γενικῶς νὰ σημειώσωμεν ὡς ὥραν καταλληλοτέραν τὴν πρωίαν μετὰ τὴν ἔγερσιν καὶ πολλοὶ θὰ εὐρωσιν εὐεργετικώτερον διὰ τὴν κρᾶσιν τῶν ἐν ἀερόλουτρον καθ' ἑκάστην νύκτα πρὸ τοῦ ὑπνου, καὶ ἄλλοι πιθανῶς θὰ εὐρωσιν αὐτὸ ἔτι εὐεργετικώτερον εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτὸς ἐν περιπτώσει αὐπνίας. Πενικῶς εἰπεῖν ἡ διάρκεια πρέπει νὰ εἶνε οὐχὶ μακροτέρα τῶν δύο ἢ τριῶν λεπτῶν· αἱ κινήσεις δέον νὰ συνίστανται μᾶλλον εἰς προστρίψεις τῶν μελῶν καὶ τοῦ κορμοῦ διὰ τῶν χειρῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέον νὰ λαμβάνεται προφύλαξις κατὰ κρουολογήματος, ἀλλὰ συνάμα δέον νὰ διέτῃ τὸν νοῦν μία ἀφοβία πρὸς τὸ αἰφνίδιον ψῦχος ἀνευ τῆς ὑποίας ἢ διάρκειας τῆς ἀερολουσίας δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀρκετὴ ὥστε νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν εὐεργετικωτάτην σωματοκινήσιαν τὴν ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς τὸ εἰρημένον ἐσωτερικὸν λουτρόν. Β.) Φωτολουσία. Ὅπως ὠνομάσαμεν ἀερολουσίαν τὴν ἀτμοσφαιρολουσίαν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ ἐπαφὴ ὀλοκλήρου τῆς ἐπιδερμίδος πρὸς ὑπόψυχρον ρεῦμα ἀέρος εἶνε τὸ πρυτανεῦον μέρος, οὕτω ὠνομάζομεν φωτολουσίαν τὴν ἀτμοσφαιρολουσίαν ἐκείνην καθ' ἣν πρυτανεῦον μέρος αὐτῆς εἶνε ἡ ἐπαφὴ τοῦ φωτός. Ὁ Ρίκλι ὅστις πρῶτος τῷ 1869 ἀνέγραψε τὴν ἱαματικὴν ἐπιρροὴν τῆς φωτολουσίας, ὑποδεικνύει ὡς καταλληλοτέραν διὰ τὸ φωτόλουτρον ὥραν τὴν πρωίαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ λέγει ὅτι δέον νὰ εἶνε μακρὰ ἡ διάρκεια τῆς φωτολουσίας, καὶ ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιράς δὲν πρέπει νὰ εἶνε ὑψηλὴ, τοῦθ' ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὄχι εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ἀλλ' εἰς τὰ συγκερασμένα εἶνε ἐφικτὴ ἡ ἀτμοσφαιρολουσία. Ὑπὸ θερμοκρασίαν 15 ἕως 30 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου ἢ τε ἀερολουσία καὶ ἡ φωτολουσία εἶνε ἀξιοσύστατος, ἀλλ' εἶνε εὐαρεστοτέρα ὑπὸ θερμοκρασίαν 18

ἕως 20 βαθμῶν ἰδίως διὰ τὸν ἐξοικειωθέντα πρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἀρκετὰ ὥστε νὰ τηρῆ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκτεθειμένον τὸ σῶμα του. Ἀλλὰ θερμοκρασία ἀνωτέρα τῶν 30 βαθμῶν χαλαρόνει τὸν ὀργανισμὸν καὶ τὸ ὑπὸ τοιαύτην θερμοκρασίαν φωτόλουτρον εἶνε κατ' οὐσίαν ἡλιόλουτρον. Εὐεξήγητον ἐντεῦθεν διατὶ ὁ Ρίκλι, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν Αὐστρίαν, συνιστᾷ τὴν πρωίαν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὡς κατάλληλον ὥραν διὰ τὸ φωτόλουτρον. Θερμοκρασία κατωτέρα τῶν 15 βαθμῶν εἶνε λίαν εὐεργετικὴ, ἀλλ' ἀπαιτεῖ μεγαλητέραν σωματοκινήσιν. Ἐτι δὲ κατωτέρα θερμοκρασία ἐπιβάλλει τὴν ἀνάγκην βραχυτάτης διαρκείας. Ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς περιστάσεις, τὴν κρᾶσιν, καὶ τὴν ἐξοικείωσιν πρὸς τὸ ψῦχος. Ἡ ψυχὴ, πράγματι, τῆς ἀτμοσφαιρολουσίας εἶνε ἀκριβῶς τοῦτο—ἡ ἐξοικείωσις τοῦ γυμνοῦ σώματος πρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν—ἡ βαθμιαία καὶ μεθοδικὴ ψύχρανσις τοῦ ὀργανισμοῦ χάριν τῆς διὰ κινήσεως ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς τὴν θαλπωρὴν ἐκείνην ἣτις χαρακτηρίζει τὴν ὑγίαν· ὥστε ἡ θερμοκρασία εἶνε ζήτημα ἐξοικείωσης. Ὁ Ρίκλι προέβη εἰς πειράματα ἐξοικείωσης, ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του. Εἰς ὕψος 500 μέτρων ἔλαβε τρισχιλίαν ἀτμοσφαιρολουσίας. Ἐκάστη διήρκεσε δύο ὥρας κατὰ μέσον ὄρον. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ φρόνιμον εἶνε ν' ἀποφεύγῃ τις αὐτὰς τὰς ἀκρότητας. Τίς ὁ ἀριστος τόπος πρὸς ἀτμοσφαιρολογίαν εἴτε ἀέρος εἴτε φωτός; Ὁ Ρίκλι ἀπαντᾷ ὅτι εἰς τὰς κορυφὰς τῶν λόφων καὶ ὄρεων δύναται τις νὰ λάβῃ τὴν γνησιωτέραν ἀτμοσφαιρολουσίαν, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει λόγος πείθων ἡμᾶς ὅτι δὲν θὰ εἶνε ἐπίσης γνησιὰ ἡ ἀτμοσφαιρολουσία καὶ εἰς τὰς πεδιάδας. Τὸ ὑπαίθρον εἶνε πάντοτε τὸ προτιμώτερον, καὶ προκειμένου περὶ ὑπαίθρου ὁ λουόμενος δύναται νὰ φέρῃ μίαν λεπτεπίλεπτον περιβολὴν καθ' ὅλον τὸ σῶμα. Ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος δύναται νὰ κατορθωθῆ ἀτμοσφαιρολουσία ὅτε καὶ πᾶσα περιβολὴ δύναται νὰ λείψῃ ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον εἶνε τις ἀσφαλὴς κατὰ τῆς περιεργείας τῶν γειτόνων. Ἐνταῦθα σημειωτέον ὅτι δὲν εἶνε ἡ γυμνότης αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢν συσταίνουσιν οἱ φυσίατροι, ἀλλ' ἡ ἐπικοινωνία τῆς ἐπιδερμίδος πρὸς τὸ ὑπόψυχρον ρεῦμα τοῦ ἀέρος, ἢ πρὸς τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ μέσου περιβολῆς ἀρκετὴ αὐτὴ νὰ εἶνε ὅσον ἀπαιτεῖται διαφανὴς καὶ λεπτεπίλεπτος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῶμεν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα καὶ κατόπι τῆς ἐπαφῆς ταύτης εἶνε οὐσιωδέστατον νὰ ἐκτελήται σωματικὴ τις ἐργασία ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν τοῦ λουομένου, κηπουρικὴ, ξυλουργικὴ, τεκτονικὴ, ἢ ἄλλη. Ἐν ἀρχῇ τῆς ἀτμοσφαιρολουσίας ὡς εἶπομεν παράγεται ἐν ῥίγος, ὅπερ ἐξαφανίζεται ἐκ τῆς ἀντιδράσεως. Συνήθως καὶ δεύτερον ῥίγος ἐπέρχεται δεικνύον ὅτι ἡ ἀτμοσφαιρολουσία δέον νὰ περατωθῆ. Ὑποστηρίζεται ὁμοίως ὅτι δὲν εἶνε φρόνιμον νὰ ἀναμένῃ τις αὐτὸ τὸ δεύτερον ῥίγος, ἀλλὰ νὰ περατόνη τὴν ἀτμοσφαιρολουσίαν πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του. Κατ' ἀρχὰς οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς τὴν ἀτμοσφαιρολουσίαν καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν πρέπει ὁ ἐνθουσιασμοὸς αὐτὸς νὰ εἶνε τοσοῦτος ὥστε νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ἀπερισκέπτους ὡς πρὸς τοὺς κινδύνους τοῦ ψύχους. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀφοβία εἶνε ἀπαραίτητον ἐφόδιον τελεσφορότητος. Περὶ τῆς τελεσφορότητος τοῦ λουτροῦ δύναται τις πάντοτε νὰ κρίνῃ κατὰ τὸ πέρασ ὅταν αἰσθάνεται μίαν ἐντύπωσιν εὐεξίας ἢ μῆ. Ἀναλόγως τῆς ἐντύψεως δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὸν μέθοδον, ἀλλ' ὄχι νὰ

εγκαταλείψη τὴν ἕξιν τῆς ἀτμοσφαιρολογίας εἰμὴ προσκαίρως ἐν περιπτώσει ἀδιαθεσίας.*

Ἡ ἰδέα τῶν ἀτμοσφαιρολογιστῶν εἶνε εἰσέτι ἔμβρυον ἀλλ' ὅταν ἠλικιουμένη καταλάβῃ τὰς συνειδήσεις τῶν λαῶν καὶ πείσῃ αὐτοὺς ὅτι ὁ ἀῆρ καὶ τὸ φῶς εἰσὶ μείζονος ἀξίας ἢ τὸ ὕδωρ, πᾶσα πόλις θὰ δημιουργήσῃ αὐτομάτως ὅλας τὰς σχετικὰς εὐκολίας ἱκανοποιούσα τὴν καθολικὴν ἐπιθυμίαν περὶ ἀτμοσφαιρολογιστῶν. Ἄλση θὰ προκύψωσι πανταχοῦ ἐπίτηδες διερρυθμισμένα ὥστε νὰ κατορθοῦται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀτμοσφαιρολογία τὸ θέρος καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον ἐν πύσῃ ἀνέσει, καθὼς ἐπίσης διὰ τὸν χειμῶνα θὰ προκύψωσιν εὐρύτατα στάδια ἐστεγασμένα διὰ ὑάλων. Εἶνε μακρὰν ἀκόμη ἡ ἐποχὴ αὕτη ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ εἶνε δυνατόν νὰ δρᾷ τις ἐκ τῶν ἐνότων. Ἐν Αὐστρίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Βελγίῳ, ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐν Ἀγγλίᾳ, ὑπάρχουσιν ἤδη ἰδρύματα παρέχοντα ἀτμοσφαιρολογίας ἀντὶ ἀδράς πληρωμῆς, ἕκαστος ὅμως ἕν κύριος ἐδαφικῆς τιнос ἐκτάσεως δύναται νὰ δημιουργήσῃ δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς γνωρίμους του μικρὸν ἰδρυμα ἀτμοσφαιρολογίας ἀφιερῶν χωρὸν 25 μέτρων μήκους καὶ 10 μέτρων πλάτους περικεκλεισμένον διὰ στανίδων 2½ μέτρων ὕψους ἢ διὰ λευκοῦ ὑφάσματος διὰ τὸ φῶς. Ἀντὶ δαπάνης 100 φράγκων δύναται τις ἐντὸς τοῦ κτήματός του νὰ συντελέσῃ θαυμαστὰς ἰάσεις. Ἐὰν ἡ φωτολογία γίνεται ὑπὸ στέγῃ, ἐννοεῖται ὁ θάλαμος δέον νὰ εἶνε εὐρύχωρος, ἵνα καὶ τὸ φῶς εἰσέρχεται ἀφθονον καὶ ὁ λουόμενος δύναται νὰ ἐνεργῇ σωμασκήσιαν. Ἄλλ' ἡ οὐσιώδης ἀνάγκη τῆς ἀντιδράσεως δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆται. Τὸ πᾶν εἶνε ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀντιδράσεως ἢ ἐλέγχει τὸ ἐρίθημα τοῦ σώματος. Ἐνίοτε δύναται τις νὰ συνδύαξῃ τὴν ἀτμοσφαιρολογιστῶν μετὰ ὑδρολογιστῶν, ἀπλῶς βαπτίζων τὰς χεῖρας εἰς ψυχρὸν ὕδωρ καὶ κατόπιν προστρίβων διὰ τῶν ὑγρῶν χειρῶν του ὀλόκληρον τὸ σῶμα μέχρι οὗ ἡ ὑγρασία ἀπομαχθῇ. Γ.) Ἡλιολογία. Τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ἡλιολογίας εἶνε ἡ ἐπαφὴ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ σώματος μέχρι ἰδρώτος. Τὸ σῶμα κατὰ τὰ πρῶτα δύο τρίτα τῆς διαρκείας τοῦ λουτροῦ τούτου δέον νὰ εἶνε γυμνόν, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖον τρίτον ὁ λουόμενος πρέπει νὰ εἶνε περιτετυλιγμένος. Ὁ λουόμενος ἐκλέγει μέρος ἀπάνεμον καὶ μισημβρινόν· κατακλίνεται ἐπὶ μαλλίνου κλινωσκεπᾶσματος ἠπλωμένου ἐπὶ στρώματος· προστατεύει τὴν κεφαλὴν κατὰ τοῦ ἡλίου ὅχι ὅμως διὰ καλύμματος στενοχωροῦντος αὐτὴν ὡς ὁ πῖλος ἢ ὁ σκούφος. Τὰ πρῶτα δύο τρίτα τῆς διαρκείας τὰ ὀνομάζομεν "ἀμεσον" ἡλιόλουτρον, τὸ δὲ τελευταῖον τρίτον τὸ ὀνομάζομεν "ἐμμεσον" ἡλιόλουτρον. Διαρκοῦντος τοῦ ἀμέσου τὸ σῶμα εἶνε ἀπλῶς ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον, διαρκοῦντος τοῦ ἐμμέσου ὁ λουόμενος περιτυλίσσεται διὰ τοῦ κλινωσκεπᾶσματος. Δεκαπέντε λεπτὰ δέον κατ' ἀρχὰς νὰ διαρκῇ ἡ ἡλιολογία (δέκα διὰ τὸ ἀμεσον καὶ πέντε διὰ τὸ ἐμ-

* Ἡ ἀκρα σπουδαίτης ἦν ὁ Ῥίκλι ἀποδίδει εἰς τὸν γυμνοπαθητὴν περίπατον ἐπὶ ὄρουρας χλόης εἶνε λίαν ἀξιοσημείωτος ἰδίως διότι ὁ Γαληνὸς παρήγγειλεν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Τὸ λουτρὸν τοῦτο εἶνε τοπικόν, ἀλλὰ συνδυάζεται μετὰ ἀσκήσεως οἷος ὁ περίπατος προσέτι δὲ, ἐπιδρῶν ἐπὶ τῶν ποδῶν, διακεντᾷ τὰς ἐντερικὰς λειτουργίας καὶ ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, τοῦ λαιμοῦ καὶ τῆς κεφαλῆς. "Ἀπλοῦν, λέγει ὁ Ῥίκλι, εἶνε τὸ λουτρὸν τοῦτο, ἀλλὰ πυσάκις δὲν ἐθεράπευσεν ἐγκεφαλικά νοσήματα βίξιδόν;" Οἱ πόδες δέον νὰ προστρίβωνται καλῶς μετὰ τὸν περίπατον καὶ εἴτα καλυπτόμενοι διὰ λεπτῶν περικοπίων νὰ τίθενται πάλιν εἰς κίνησιν. Ἡ διάρκεια τοῦ λουτροῦ τούτου κατ' ἀρχὰς δέον νὰ εἶνε βραχυτάτη καὶ νὰ παρατείνεται λίαν βαθμηδόν.

μεσον), ἀλλὰ δι' ἐξουκειώσεως ἡ διάρκεια δύναται νὰ φθάσῃ εἰς μίαν ὥραν καὶ πλέον. Ὁ μόνος λόγος τοῦ "ἐμμέσου" τμήματος εἶνε νὰ ἐπιστευσθῇ ἡ ἐφίδρωσις. Ἐὰν ἄρα αὕτη ἐπέλθῃ πρὶν, τότε τὸ "ἐμμεσον" παραλείπεται. Ἡ καταλληλοτέρα ὥρα εἶνε μετὰ τὰς 10. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι οἵτινες οὐδέποτε ἰδρώνουσιν ἄνευ προσπαθείας. Αὐτοὶ δέον ἐξάπαντος νὰ προβαίνωσιν εἰς τὸ ἐμμεσον ἡλιόλουτρον ἄλλως θὰ ἐνοχληθῶσιν ὑπὸ κεφαλαλγιῶν καὶ καχεξίας. Ἀκριβῶς ὅπως ἡ ὕψυρα ἐναλλάξ ἐκτίθεται εἰς τὸν ἥλιον καὶ καλύπτεται διὰ τῶν φύλλων τοῦ δένδρου, οὕτω τὸ ἀνθρώπινον σῶμα δέον νὰ δέχεται τὴν ἐπήρειαν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων γυμνόν καὶ κατόπιν περιτετυλιγμένον. Ὁ ἥλιος κλείει τοὺς πόρους τῆς ἐπιδερμίδος γυμνῆς, ἀλλ' ὅταν ἡ ἐπιδερμὶς εἶνε κεκαλυμμένη ἀνοίγει αὐτοὺς. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ εἶνε πυκνῶς κεκαλυμμένη. Ὁ Κοῦνε συμβουλεύει κάλυψιν ἐν μέρει διὰ φορεμάτων καὶ ἐν μέρει διὰ φύλλων καὶ κλάδων δένδρου πρασίνων. Τί ἡλιόλουτρον δὲν εἶνε νέα ἰδέα. Οἱ Ἕλληνες, καὶ πρὸ τῶν ἑλλήνων ἀρχαιότεροι λαοί, καλῶς ἐγνώριζον αὐτὸ ὡς θεραπεῦτον τοὺς ρευματισμούς, τὴν βρογχίτιδα, τὴν ἀρθρίτιδα, καὶ τὴν παχυσαρκίαν ἤτοι περιλίπωσιν, ἐξ ἧς πάσχει πᾶς προγαστρῶν. Διὰ τοὺς προγαστρούς, λέγει ὁ φυσίατρος Δουγκέρκ, εἰσὶν ἀναγκαῖα δύο ἡλιόλουτρα τὴν ἡμέραν. Ἡ ἡλιολογία συγκυκᾷ ὀλόκληρον τὸν ὄργανισμὸν ἐκ βαθέων, εἶνε δὲ πράγματι φωτολογία μετὰ ἰδρώσεως. Ὁ Ῥίκλι τὴν συνιστᾷ εἰς τοὺς νευρασθενικοὺς, ἀλλὰ μόνον δις ἢ τρίς τῆς ἐβδομάδος. Ἐνίοτε ἡ ἡλιολογία φέρει ἀϋπνίαν καὶ ἀτονίαν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει σημαίνει ὅτι εἴτε ἡ διάρκεια εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον μακρά, εἴτε ἡ ἡλιολογία γίνεται ὑπὲρ τὸ δέον συχνά. Τὰ συμπτώματα ὅμως ταῦτα ἀκριβῶς ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ὄργανισμὸς ἐξεγείρεται τρεπόμενος πρὸς τὴν ἴασιν, καὶ τότε ἐλαφρὰ ὑδρολογία εἶνε ὠφέλιμος. Ὁ ὄργανισμὸς διὰ τῶν ἡλιόλουτρων δὲν ἀπέβαλε θερμότητα, ἀλλ' ἀπειναντίας ἀπεταμίευσεν. Ἐπομένως διὰ τοὺς νευρικοὺς ἡ ὑδρολογία ἢ ἡ ἀερολογία μετὰ τὴν ἡλιολογιστῶν χρησιμεύει ὡς ὑποβοήθημα τῶν νευρικῶν κέντρων, ἅτινα θέλουσι ν' ἀποτινάξωσι τὸ πλεόνασμα τοῦ αἵματος καὶ τῆς θερμότητος.

Τὴν πρῶτον τῶν ἐρευνῶν τούτων θέλομεν παρακολουθήσει καὶ εἰς προσεχῆ τεύχη.

Ἡ "Ἁγία Τάφος" εἶνε σύμβολον, δὲν εἶνε αὕτη ἡ Ἀλήθεια, καὶ ἂν τὸ ἀνθρώπινον γένος ὀλιγόωρησε περὶ τὴν κραταίωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς ἀνακηρυχθείσης ἀληθείας, κατ' ἐξοχὴν τὴν φυλὴν μας, λόγῳ τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως, βαρύνει ἡ ὀλιγωρία αὕτη. Οὐαὶ ἡμῶν ἐὰν δὲν καταστήσωμεν κανόνα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως τὴν ἀλήθειαν ἢν συμβολίζει ὁ Ἱερὸς Τάφος, θὰ ἀφαιρεθῇ ἀφ' ἡμῶν καὶ ὅ,τι θεωροῦμεν ἀσφαλές. Θ' ἀφαιρεθῇ ἀφ' ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὁ Παρθενῶν. Ἀλλ' ἐὰν ἀναστηλώσωμεν τὰς ζώσας ἀληθείας τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου, — τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀγνότητά — ὡς γνώμονας τοῦ βίου μας ἐθνικῶς, κοινωνικῶς καὶ ἀτομικῶς, ποία ἐπὶ γῆς δύναμις θὰ δυνηθῇ ποτε ν' ἀφαιρέσῃ ἀφ' ἡμῶν τὰ ἱερά μας σύμβολα; Ἀτενίζοντες πρὸς τὸν Παναγρον Τάφον ὀφείλομεν νὰ πραγματώσωμεν τὴν Παναγρον Ζωὴν. — Π. Ε. Δ. (ἐντῷ Λευκώματι περὶ τοῦ Παναγίου Τάφου).

Τὸ μεγαλεῖον ἐνὸς ἔθνους δὲν μετράται διὰ τοῦ πῆχους ὃν ἀποτελεῖ ἡ ἱστορία του, ἀλλὰ διὰ τοῦ πῆχους ὃν ἀποτελεῖ ἡ παρούσα θέσις του ἐν τῇ παγκοσμίῳ προόδῳ. — *Chamberlain* (ἀγορεύων ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τοῦ Λονδίνου).

ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ.

Πρὶν κρυσταλλωθῆ ἡ χριστιανικὴ φιλοσοφία εἰς τὴν γνωστὴν μας φάσιν τὴν καλουμένην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἦσαν ἀναρίθμητοι αἱ Σχολαὶ αἵτινες ἐξήγγελλον τὰς ζώσας ιδέας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τριακονταετίαν πρὶν ἀναφανῆ ὁ Κωνσταντῖνος, ἐπεράτου τὸν βίον του ὁ Πορφύριος ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τῶν κορυφαίων ἐρμηνευτῶν τοῦ χριστιανικοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι. Ἦτο μαθητὴς τοῦ Πλωτίνου, τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πλατωνικῆς Σχολῆς, οὗτινος τὰ ἔργα μάλιστα καὶ ἐξέδωκεν εἰς 54 βιβλία, ὀνομασθέντα ἐννεάδας ὡς διηρημένα εἰς ἕξ τμήματα ἕξ ἐννεά βιβλίων. Περὶ τοῦ Πλωτίνου ὁ Πορφύριος γράφει ἐνθουσιωδῶς ἀποδίδων εἰς αὐτὸν χαρακτῆρα θείου καὶ ἀφηγοῦμενος πῶς ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῆς ὑψίστης περιωπῆς εἰλκύνοντο πρὸς αὐτὸν καὶ πῶς ὁ οἶκος του ἐπληροῦτο περιοδικῶς νέων καὶ νεανίδων διαπιστευομένων εἰς τὴν ἐπιμέλειάν του ὑπὸ τῶν θνησκόντων γονέων των. Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐπίδρασις τοῦ Πλωτίνου ὥστε γερουσιασταὶ ἐγκατέλειπον τὴν πολιτικὴν καὶ τὰ πλούτη των ἵνα ἀσπασθῶσι τὸν βίον τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς μελέτης, διὰ τοῦ διαβήματος αὐτῶν τούτου ἀπαλλασσόμενοι καὶ τῶν παντοίων νοσημάτων ἅτινα ὑποθάλλει πάντοτε ὁ ἐπίπλαστος βίος τῶν κοινωμιῶν. Τὸν Πλωτίνον περιγράφει ἡμῖν ὁ Πορφύριος ὡς βιονομικὸν φιλόσοφον ἀφιερωμένον εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θείου στοιχείου τοῦ κατασκηνοῦντος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Ὁ Πλωτίνος διετράνου ἀκράδαντον πεποίθησιν περὶ ὑπάρξεως ἀοράτου κόσμου, καὶ ἰσχυρίζετο ὅτι ἵνα τις δυνηθῆ νὰ ἴδῃ τὴν ἀληθῆ μορφήν καὶ χροιάν καὶ ἀξίαν τῶν πνευματικῶν πραγματικοτήτων πρέπει νὰ ἐξαγνίσῃ προηγουμένως τὰ ἐσωτερικὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς του. Ἦτο χαρακτῆρ μεγίστης ἀγνότητος καὶ νοῦς εὐρυτάτης ἐμπνεύσεως. Ὑπερτάτην εὐλάβειαν ἠσθάνοντο πρὸς αὐτὸν καὶ οἱ οἰκειώτατοι τῶν φίλων του οὐδαμῶς ἀμφιβάλλοντες ὅτι ἡ ψυχὴ του εἶχε τι τὸ ὑπερμέροπον. Τοιούτου διδασκάλου μαθητὴς γενόμενος ὁ Πορφύριος ἀφωμόωσε τὰς ζώσας ἐκεῖνας ἀρχὰς ἀπὸ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ὁποίων προσεδόκα τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁ Πορφύριος ἐγεννήθη ἐν Τύρῳ τῆς Συρίας τριακονταετῆς δὲ ἀπῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ρώμην, διατρίψας ἐν Σικελίᾳ ἔτη τινὰ καὶ ἐκεῖθεν περιηγηθεὶς εἰς Ἀλεξανδρείαν, Ἀθήνας, Καρχηδόνα καὶ Τύρον. Τὸ διασημότερον τῶν συγγραμμάτων του εἶνε τὸ Κατὰ τῶν Χριστιανῶν δι' οὗ ὑποδεικνύει πολλὰς ἀντιφάσεις τῶν εὐαγγελίων, παρέχει ὀρθοτέρας ἐρμηνείας πολλῶν χωρίων, καὶ ἀναλύει τὴν ἱστορίαν τῶν ἑβραίων. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο διεκρίθη κυρίως διότι κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου νὰ καῆ δημοσίᾳ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον τῶν συγγραμμάτων του εἶνε τὸ Περὶ Ἀποχῆς. Ἐν αὐτῷ ὁ

συγγραφεὺς καταδικάζει τὴν κρεοφαγίαν ὡς ἀντικειμένην εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ἐγκρατείας, στιγματίζει δὲ τὴν ἕξιν ὡς ἀπάνθρωπον καὶ ἄδικον. Φαίνεται ὅτι τὸ ἔργον ἐγράφη ἐξ ἀφορμῆς ἐνὸς πρώην ὀπαδοῦ τῆς ἀριστοφαγικῆς διαίτης ὅστις μετέπεσεν εἰς τὴν κρεοφαγίαν. Ὁ Πορφύριος προσκαλεῖ αὐτὸν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ αἰτία ἡ ὠθήσασα αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν βάρβαρον ἕξιν, βεβαίως δὲν ἤχθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ λόγων ἀνεπαρκειᾶς τροφῆς ὡς ὁ κόσμος θὰ ἐφαντάζετο ἂν δὲν ἐδίδετο ἡ δέουσα ἐξήγησις καὶ ὁμολογία. “Ἦσο, λέγει, πάντοτε ὑγιὴς καὶ εὐρωστος, ὅπως καὶ ἡμεῖς, ὅταν ἀπείχῃς τοῦ κρέατος.” Τὴν κρεοφαγίαν ὁ Πορφύριος θεωρεῖ ὡς αἰτίαν ὑποδουλώσεως τῆς ψυχῆς καὶ νοσηρότητος τοῦ σώματος πηγὴν δὲ “Ἰλιάδος κακῶν.” “Ἴνα σωθῶμεν, λέγει, εἶνε ἐπάναγκες νὰ προσηλώσωμεν τὸν νοῦν καὶ τὰς κλίσεις εἰς τὰ οὐράνια ἀποσπώμενοι ἀπὸ τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς παρομαρτούσης τῇ ἀπολαύσει φθορᾶς. Ἡ πρὸς τοῦτο μέθοδος εἶνε:— διεξαγωγή μεγάλων ἔργων, ὄχι ἀπλῆ ἀκράσις θεωριῶν. Οὐδεὶς αἰμοβόρος ἢ σαρκοφάγος θὰ δυνηθῆ ποτε νὰ ἀξιῶσῃ τὸν τίτλον Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.” Ὁ Πορφύριος ἦτο μοναδικὸς ὡς ἐρμηνευτὴς τῶν βιονομικῶν ἀρχῶν. Τὸ ἕφος του ἦτο ἐξάλισιον καὶ ἡ διαύγεια τῶν ἐννοιῶν του σπανία. Αἱ γνώσεις του ἦσαν εὐρυτάτου χαρακτῆρος καὶ αἱ ιδέαι του ὑψηλαὶ καὶ ἀδραί. Καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μεγίστων θεολόγων καθ' ὧν ἔγραφεν ἀπεκαλεῖτο “ὁ τῶν ὑπορρήτων μύστης.” Τὰ συγγράμματά του εἶνε παντὸς κλάδου φιλολογικὰ, ἠθικὰ, φιλοσοφικὰ, ἱστορικὰ, βιογραφικὰ, φυσικὰ, διαλεκτικὰ, μαθηματικὰ, γραμματικὰ, θεολογικὰ, ῥητορικὰ καὶ μουσικὰ. Μολονότι δὲ τόσον εἶνε τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων του, ὁ Πορφύριος δὲν ἦτο λογομάχος, ἀλλὰ ἦτο μέγας ἐρευνητὴς τῆς Ἀληθείας καὶ ἐνθερμος πρόμαχος τῆς Δικαιοσύνης, δηλαδὴ ἀληθῆς Φιλόσοφος. Ἡ ἐπομένη περικοπὴ δεικνύει, καθ' ἃ καὶ ὁ βιογράφος αὐτοῦ Howard Williams* ὀρθῶς παρατηρεῖ, ὅτι ὁ Πορφύριος ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς ὑπερτερεῖ τῶν σοφῶν τῆς ἐποχῆς μας ὅπως καὶ τῶν τῆς ἐποχῆς του. “Δύο στοιχεῖα, λέγει, τὸ αἰσθαντικὸν καὶ τὸ ἀντιληπτικόν, ἀποτελοῦσιν ἀδιάρρηκτον συγγενικὸν δεσμὸν μεταξὺ ὄλων τῶν ἐμψύχων ὄντων. Βεβαίως οἱ φιλόσοφοι τῶν ἡμερῶν μας εἶνε παράδοχοι ὅταν ὑποστηρίζωσιν ὅτι κακοῦργοι τινες δικαιούνται εἰς εὐσπλαγγίαν διότι εἶνε ὄντα ἀνθρώπινα, ἐνῶ ἄλλα ὄντα εὐεργετικὰ καὶ ἀθῶα θανατοῦνται ἀνιλεῶς μὴ δικαιούμενα εἰς οἶκτον ἅτε ὄντα ὑπανθρώπινα. Ὁ Χρῦσππος μᾶς λέγει ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὰ ζῶα διὰ νὰ τὰ τρώγῃ ὁ ἀνθρώπος. Ἐὰν αὐτὸ ἀληθεύῃ, τότε κατ' ἀνάγκην θὰ ἀληθεύῃ καὶ τὸ ἄλλο ὅτι ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἀνθρώπον διὰ νὰ τὸν τρώγῃ ἡ τίγρις.

* The Ethics of Diet ; Porphyrius.

Ἄλλ' οὔτε τὸ ἐν ἀληθεύει οὔτε τὸ ἄλλο, μόνον δὲ ἀληθεύει τὸ ὑπὸ τοῦ Πυθαγόρα ἐξαγγελθὲν ὅτι γλυκύτης καὶ ἀνθρωπισμὸς ὄχι μόνον εἶνε ὀφειλὴ ἀνθρώπου πρὸς πᾶν ζῶον, ἀλλ' εἶνε καὶ ἄσκησις γλυκύτητος καὶ ἀνθρωπισμοῦ πρὸς πάντα ἄνθρωπον εἴπερ δέ τις καὶ ἄλλος ὁ ἀγαπῶν τὴν ἔμφυχον φύσιν συγγενεῦει πρὸς τὸ θεῖον." Ἀληθῶς βάσις ἠθικῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄλλη πλὴν αὐτῆς τῆς ζώσης ιδέας ἢ ἐνσωματοῦσιν αἱ τελευταῖαι δεκατέσσαρες λέξεις. Τὸ Περὶ Ἀποχῆς σύγγραμμα τοῦ Πορφυρίου εἶνε καὶ ἀξιοσημείωτον διὰ τὸν λόγον ὅτι κατὰ μέγα μέρος εἶνε παράφρασις τοῦ Περὶ Ἐυσεβείας συγγράμματος τοῦ Θεοφράστου, ὅστις ἦτο ὁ διάδοχος τοῦ Ἀριστοτέλους οὐ ἀναμφιβόλως ἐρμηνεύει τὸ φρόνημα ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἡ κρεοφαγία εἶνε καταδικαστέα διὰ λόγους ὑπερτέρας ἠθικῆς. Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης παρέλειψε τὴν μνείαν τοῦ πράγματος ἐν τοῖς ἠθικοῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ διαδόχου του δύναται νὰ θεωρηθῇ συμπλήρωσις τῆς ἐλλείψεως. Μετ' ἴσης δριμύτητος ὁ Πορφύριος καυτηριάζει τὴν ἀπανθρωπίαν ἢ συνεπάγεται τὸ κυνήγιον καὶ ἄλλαι τοιαῦται ἄγρια διασκεδάσεις ἅτε ἀπαμβλύνουσαι τὴν δύναμιν τῆς γλυκύτητος τῆς συμπαιδείας καὶ τῆς ἀδελφότητος. Ἐτερον ἀξιοσημείωτον προσὸν τοῦ ἔργου εἶνε ὅτι ἐν αὐτῷ παρέχεται ἡμῖν περιγραφή παναρχαίων λαῶν παρ' οἷς ἡ κρεοφαγία ἐθεωρεῖτο ἀποτρόπαιον τι καὶ βδελυρόν. Παρέχεται ἡμῖν περιγραφή καὶ περὶ τῶν ἐσσηνίων, παρ' οἷς ἦτο θεμελιώδης ἀρχὴ ἠθικῆς ὅτι τὸ θησαυρίζειν ἐνόσω ἔστω καὶ ἐν ἄτομον πένεται εἶνε κακοῦργος παραφροσύνη, καὶ ὅτι τὸ καταστρέφειν ἔμφυχα ὄντα πρὸς βρώσιν εἶνε ἀνοσιούργημα. Μέλος τῆς κοινότητος τῶν ἐσσηνίων κατὰ πάσας τὰς ἐνδείξεις τῆς νεωτέρας ἐρεύνης ὑπήρξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ Βολταῖρος ἐξαίρει τὸ ἔργον τοῦ Πορφυρίου καὶ ἀνομολογεῖ ὅτι θεωρεῖ τὴν σφαγὴν τῶν ζώων ὡς ἀδελφοκτονίαν. "Ἐάν, λέγει, ἀρνίον τι αἴφνης, ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ σφαγέως, ἠδύνατο νὰ ἀνακράξῃ ἐν δακρύοις. "Ἐν ὀνόματι τοῦ κοινοῦ ἡμῶν Πατρὸς τοῦ ἐν Οὐρανοῖς, ἀνθρώπε, μὴ με σφάξῃς" ποῖος θὰ ἦτο εἰς τόσον βαθμὸν ἀπάνθρωπος ὥστε νὰ ἐμπήξῃ τὴν μάχαιραν εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀθώου;"

Πολλὰ ἐκδόσεις τοῦ Περὶ Ἀποχῆς συγγράμματος ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ 1767 μέχρι σήμερον, ὑπὸ Ὀλλανδῶν, Γάλλων, Γερμανῶν καὶ Ἀγγλων.

*Ὅπως λίθος μεγεθυνόμενος δι' ἐξωτερικῶν ἐπιλιθώσεων καθίσταται ἀνάρμοστος ἐν μεγάλῳ μωσαϊκῷ, οὕτω καὶ ὁ ἔγωισμός ἐν τῷ βίῳ τῆς Ἀνθρωπότητος.—*Laurence Oliphant*.

Μέρος τῆς ἐπιστήμης τοῦ βίου εἶνε νὰ καταμάθωμεν ποῦ ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ἰδική μας εὐθύνη, καὶ ν' ἀφίνομεν τοὺς ἄλλους ἡσύχους.—*H. B. Stowe*.

Ἡ ἡδονὴ τῶν αἰσθήσεων εἶνε ἄλλος φέρων τὴν προσωπίδα τῆς εὐδαιμονίας.—Ἐπίκουρος.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ.

Ὁ μελετήσας τὸ ἄρθρον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τοῦ Ἀπριλίου περὶ τοῦ σαθροῦ συστήματος καθ' ὃ παράγεται ὁ κοινωνικὸς πλοῦτος, θὰ συνεπέρανε βεβαίως ὅτι σαθρᾶς οὐσης τῆς παραγωγῆς, καὶ ἡ κυκλοφορία ἀναποδράστως εἶνε πλημμελῆς καὶ ἄδικος· διότι τὴν τε παραγωγὴν καὶ τὴν κυκλοφορίαν διέπουν νοσηραὶ ἀντιλήψεις ὧν ἕνεκα καὶ εἶνε τὸ σύστημα σαθρόν. Ἢδη προβαίνω εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν αἰτινες δέον νὰ διέπωσι τὸ σύστημα τῆς κυκλοφορίας, ἀφίνων εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν αἰτινες δέον νὰ διέπωσι τὸ σύστημα τῆς παραγωγῆς. Μία θεμελιώδης ἀρχὴ παραμένει ἀπρόσβλητος ἀφ' ὅτου ἐξηνέχθη, καὶ οὐδεὶς ἐδυνήθη ἀκόμη νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ κύρος τῆς. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ ἀρχὴ τοῦ σοσιαλισμοῦ ὅτι ὀλόκληρος ὁ πλοῦτος ἀνήκει δικαιοματικῶς εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐργαζομένων οἱ ὅποιοι τὸν παράγουσι διὰ τῶν χειρῶν των καὶ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου των. Αὐτὸ εἶνε ἀξίωμα κοινωνιολογικόν, ἰστάμενον ὡς ἀκλόνητος βράχος ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων γνωμῶν ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας. Ὅλοι οἱ κοινωνιολόγοι τὸ ἀσπάζονται αὐτὸ τὸ ἀξίωμα, οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ τὸ ἀσπασθῇ τις, σοβαρὸς κοινωνιολόγος ὢν. Μόνον τινὲς αὐτῶν λέγουσι: "Τὸ σύνολον τῶν ἐργαζομένων δικαιούται εἰς ὀλόκληρον τὸν πλοῦτον. Ἐκαστος τῶν ἐργαζομένων δικαιούται εἰς τὸ ἀνάλογον. Πῶς θὰ λαμβάνῃ τὸ ἀνάλογόν του; Πῶς θὰ ἐξακριβωθῇ ἡ ἀξία τῆς ἐκδουλεύσεως ἢ ἐν ἄτομον παρέχει εἰς τὸ Σύνολον, ἵνα ἀπὸ τοῦ Σύνολου ἀξιώσῃ τὸ δίκαιον. Ἡ ἀξία αὕτη, νομίζομεν, δὲν δύναται νὰ ἐξακριβωθῇ." Ἄλλοι λέγουσιν ὅτι "ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας εἶνε τὸ μέτρον τῆς ἀξίας τῶν ἐκδουλεύσεων, ἡ ἐνστασις ὁμως εἰς τὴν μέθοδον ταύτην εἶνε ὅτι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος, ἄλλη εἶνε ἡ ἀξία τῆς ἐργασίας τοῦ μὲν καὶ ἄλλη ἡ τοῦ δέ." Οἱ ὀρθότερον σκεπτόμενοι εἶνε οἱ λέγοντες ὅτι "ὀφείλομεν ν' ἀναζητήσωμεν μίαν ἠθικὴν ἀρχὴν ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας νὰ μετᾶται ἡ ἀξία πάσης ἐκδουλεύσεως, ἄλλως εἶνε ἀδύνατον νὰ φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν." Ἐντεῦθεν ἐπιβάλλεται ἡ ἔρευνα τοῦ ἐξῆς συλλογισμοῦ: Ἐπέθη ἤδη ὡς ἀναμφισβήτητον ὅτι ἕκαστος ἡμῶν ὅ,τι καὶ ἂν ἔχη, ὅ,τι καὶ ἂν γνωρίζῃ, ὅ,τι καὶ ἂν δύναται, τὸ ὀφείλει εἰς τὸ Σύνολον. Εἴμεθα ὅλοι ὀφειλέται τοῦ Συνόλου. Πῶς θὰ ἐξοφλήσωμεν τὸ χρέος μας αὐτὸ εἰς τὸ Σύνολον*; Ἀπλούστατα, καταβάλλοντες ἐνδελεχῆ προσπάθειαν ἵνα πάσα δράσις μας αὐξάνῃ τὸν συνολικὸν πλοῦτον. Τὸ Σύνολον οὐδέποτε παύει χορηγοῦν. Κατὰ συνέπειαν ἡ

* Εἶνε βάσις ἠθικῆς ὅτι οὐδὲν χρέος πρέπει ποτὲ νὰ μὴν ἀνεξέφλητον καὶ εἶνε γεγονός ὅτι οὐδεμία εὐμερία εἶνε ποτὲ ἐφικτὴ ἀνεῦ ἠθικῆς.

χορηγία του πρὸς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν θὰ εἶνε κατὰ τόσῳ δαψιλεστέρα καὶ διαρκεστέρα καθ' ὅσον ἐνδελεχῶς προσπαθούμεν νὰ πλουτίζωμεν αὐτό. Εἶνε προφανές ὅτι πτωχὸν Σύνολον δὲν δύναται νὰ χορηγῇ ἐπαρκῆ πράγματα εἰς τὸ ἄτομον. Τὸ Σύνολον δὲ καθίσταται ἔτι πτωχότερον ὅταν ὁμιλός τις ἢ ἄτομα ἐνδελεχῶς προσπαθῶσι νὰ πλουτίζωσιν ἑαυτὰ ἀποκλειστικῶς. Τὸ Σύνολον ἄρα ἀτονεῖ ἄφ' ἐνὸς ἕνεκα τῆς μὴ προσπαθείας τῶν πολλῶν νὰ τὸ πλουτίζωσιν, ἄφ' ἑτέρου ἕνεκα τῆς προσπαθείας τῶν ἄλλων νὰ πλουτίζωσιν ἑαυτοὺς. "Ὁλων αἱ χρεῖαι δέον νὰ ἱκανοποιῶνται καὶ νὰ ἱκανοποιῶνται ἐπαρκῶς, ὄχι μόνον διότι τοῦτο τὸ ἀπαιτεῖ ἡ δικαιοσύνη ἀλλὰ καὶ διότι ἐνόσῳ ἐν ἄτομον πάσχει, τὸ Σύνολον δὲν εἶνε ὑγιές. "Ὁλων αἱ χρεῖαι! Ἄλλὰ (θὰ εἴπη τις) ἔχουν ὅλοι ἴσας χρεῖας; Ἄλλοι ἀρκοῦνται εἰς ὀλίγα ἄλλοι θέλουσι πολλὰ καὶ ποικίλα· διηκεῖ δὲ αἱ χρεῖαι τῶν μὲν συγκρούονται πρὸς τὰς χρεῖας τῶν δέ. Τὸ ὅτι αἱ χρεῖαι ὄλων δὲν εἶνε ἴσαι οὐδόλως ἐμποδίζει τὸ εὐπορον Σύνολον ἀπὸ τοῦ νὰ ἱκανοποιῇ πάντας ἀναλόγως τῶν χρεῶν των. Ἰγνῆς καὶ πλούσιον Σύνολον εἶνε εἰς θέσιν νὰ θεσπίσῃ σύστημα κυκλοφορίας τοῦ πλούτου καθ' ὃ καὶ αἱ ποικιλόταται καὶ μάλιστα συγκρουόμεναι χρεῖαι τοῦ ἀτόμου νὰ ἱκανοποιῶνται, ἅπαξ τεθείσης τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς ὅτι εἰμεθα ὅλοι ὀφειλέται τοῦ Συνόλου. Εἰς τοῦτο ἀντίτασσεται ἡ ἔνστασις ὅτι πάντοτε θὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι οἵτινες θὰ κωφεύωσιν εἰς ταύτην τὴν ἠθικὴν ἀρχήν, καὶ οὐδέποτε θὰ ἔχωσι τὴν φιλοτιμίαν νὰ ἐξοφλήσωσι τὸ χρέος των πρὸς τὸ Σύνολον, ἀλλὰ θὰ ἐπιμένωσιν ὄντες ὀκηνηροὶ καὶ ἀβέλτεροι. Ἀβέλτεροι ἀκριβῶς αὐτό· δηλαδὴ πάσχοντες, νοσοῦντες παράλυτοι. Ἄλλὰ ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ὑγιές καὶ σθεναρὸν Σύνολον δὲν ἀπαιτεῖ τίποτε ἄφου δὲν ἀπαιτεῖ οὐδὲ ἀπὸ τοὺς ἄλλους τίποτε εἰμὴ κατὰ τὰς δυνάμεις των. Τί ν' ἀπαιτήσῃ δὲ ἀπὸ τοὺς μὴ ἔχοντας δυνάμεις. Αὐτοὺς θὰ τοὺς περιθάλλῃ δι' εἰδικῆς μερίμνης, καὶ εἶνε πρόδηλον ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου, οἱ τοιοῦτοι θὰ ἐκλείψωσιν ὀλοτελῶς. Μέχρις οὗ ἐκλείψωσι θὰ περιθάλλῃ αὐτοὺς λόγῳ τῆς διανοητικῆς βλάβης ἣν καλοῦμεν ὀκηνηρίαν, ἀφιλοτιμίαν, ἀβελτερίαν. Εἶνε δὲ πρόδηλον ἐντεῦθεν ὅτι ἐπίσης θὰ περιθάλλῃ καὶ προστατεύῃ τοὺς ἐξ ἄλλων σωματικῶν περιπτώσεων ἀδυνατοῦντας νὰ ἐξοφλήσωσι τὸ χρέος των. Γέροντες, ἀνήλικοι καὶ οἱ τοιοῦτοι θὰ τυγχάνωσι τῆς προστασίας τοῦ Συνόλου ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι συμβαίνει σήμερον ὅτε τὸ Σύνολον πενιχρὸν ὄν ἕνεκα τῆς παθολογικῆς καταστάσεως τῶν πλείστων, ἐγκαταλείπει τοὺς γέροντας, τοὺς ἀνηλίκοις, τοὺς ἀναπήρους, τοὺς ἀβελτέρους καὶ τοὺς ἄλλως πάσχοντας, εἰς τὴν ὠμότητα τῶν ἀγωνιζομένων νὰ πλουτίζωσιν ἑαυτοὺς. Ἡ ἠθικὴ λοιπὸν ἀρχὴ ἐφ' ἧς εἶπομεν ὅτι δέον νὰ βασιζέται ἡ κυκλοφορία τοῦ πλούτου εἶνε ὅτι εἰμεθα ὅλοι

ὀφειλέται τοῦ Συνόλου. Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς ἀπορρέει ὁ νόμος καθ' ὃν τὸ ὑγιές καὶ εὐπορον Σύνολον (ἡ ὑγεία τοῦ δὲ καὶ ἡ εὐπορία του ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐνδελεχοῦς προσπαθείας τῶν ἀτόμων νὰ πλουτίζωσιν αὐτό) δὲν θὰ ἀνέχεται νὰ πάσχη οὔτε ἐν ἄτομον. Αὐτὴ ἡ ἀρχὴ εἶνε ἡ οὐσία τῆς Δικαιοσύνης, καὶ ἐξ αὐτῆς προκύπτει πεπωμένως ἡ δικαία κυκλοφορία τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνόλου, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν δυνάμεων ἐκάστου. Δηλαδὴ ἡ παραγωγή θὰ προκύπτῃ ἀπὸ τὰς δυνάμεις ἐκάστου, ἡ δὲ ἀπονομὴ τῶν χρεῶν τοῦ βίου θὰ γίνεταί κατὰ λόγον τῶν ἀναγκῶν ἐκάστου.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ.

"Ὅπως βαθμηδὸν ἀνομολογεῖται ἡ εὐεργετικότης τῆς ἀτμοσφαιρας ἐν σχέσει πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος οὕτω ἡ κατανόησις τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν τροφήν ἀποκαλύπτει βαθμηδὸν νέας μεθόδους ἰάσεως. Προβλήματα ἅτινα ὑπὸ τὸ ἀνεπαρκές φῶς τοῦ παρελθόντος ἐρευνώμενα εἶνε ἀνεπίδεκτα λύσεως, ὑπὸ τὸ αὐξὸν φῶς τοῦ μέλλοντος φαίνονται λυόμενα ἄφ' ἑαυτῶν, ὑποχωροῦντα πρὸ τῆς προϊούσης γνώσεως τῶν νόμων τοῦ βίου. Ὡμίλησα ἐν ἑτέρα σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους περὶ τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ ἤδη ὀλίγα λέξεις περὶ τῆς τροφῆς δὲν εἶνε ἄσκητοι, ἀλλ' ὑπάρχουν πολλὰ ἀπόψεις διότι τὸ ἀνθρώπινον ὄν δὲν εἶνε ἀπλῶς φυσιολογικόν· εἶνε προσέτι ἠθικόν, διανοητικόν καὶ ψυχολογικόν, καὶ ἡ ὑγεία οὐδέποτε εἶνε πλήρης ἂν μὴ περιλαμβάνῃ καὶ τὰς τέσσαρας ζῶνας τῆς ἀνθρωπίνης ἰδιοσυστάσις. Εἶνε καταπληκτικὸν νὰ φαντασθῇ τις ὅποση ἄγνοια ἐπικρατεῖ ὅσον ἀφορᾷ τὴν φυσιολογικὴν σπουδαιότητα τῆς τροφῆς, ἀλλ' ἔτι καταπληκτικώτερα εἶνε ἡ ἄγνοια ἢ λήθη τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ φυσιολογικὴ ὑγεία εἶνε ἀνέφικτος ἄνευ προσήκοντος τρόπου εἰσδοχῆς τῶν τροφῶν. Ὁ ἀμερικανὸς φυσιολόγος Φλέτσερ γραφικῶς ἐκφράζει τοῦτο λέγων ὅτι "οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ὀρύσσουσι τοὺς τάφους των διὰ τῶν μαχαιρῶν καὶ τῶν πηρονίων δι' ὧν τρώγουσιν." Ἐπιγραμματικώτερον θὰ ἔλεγέ τις περὶ προῶρος ἀποθανόντος "ἀπέθανεν μὴ γνωρίζων τὴν ἐπιστήμην τοῦ τρώγειν." Ἄλλὰ χειροτέρα τοῦ θανάτου εἶνε ἡ πλημμελὴς μέθοδος θρέψεως ἅτε οὐσα πηγὴ χρονίων νοσημάτων μὴ καταληγόντων μὲν ἴσως εἰς θάνατον, ἀλλὰ βασανίζόντων τὸν πάσχοντα πολυετῶς. Ἐπεὶ γον λοιπὸν θεωρῶ ἕνεκα τούτου νὰ θίξω γενικῶς τινὰς ἀρχὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιστήμην τοῦ τρώγειν εὐεπιστῶν ὅτι θὰ στρέψω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν ἐρευναν τῶν νόμων τοῦ βίου. Ἐν πρώτοις εἶνε ἀξιοθρήνητον γεγονὸς ὅτι ὀλίγοι ἀνθρώποι μασσῶσι τὴν τροφήν ἐπαρκῶς. Καὶ ὁμως εἶνε ἀπαραί-

τητος ὁρος ὑγείας ἢ μέχρι ρευστοποιήσεως ἐν τῷ στόματι μάσσησις. Ὄταν ἡ τροφή ρευστοποιηται ἐν τῷ στόματι, ἀφομοιοῦται ὀλόκληρος, καὶ τότε ἐπομένως τὸ ἥμισυ τῆς ποσότητος εἶνε ἀρκετόν, δεκαπλασία δὲ εἶνε ἡ παρομαρτούσα ἡδονὴ τοῦ τρώγειν. Ἀπεδείχθη ὅτι οἱ μασσῶντες τὴν τροφήν των μέχρι ρευστοποιήσεως εἶνε πράγματι ἀπόρθητοι πρὸς τὰς προσβολὰς οἰωνδήποτε νόσων καὶ προσέτι διακρίνονται ὡς ἀκάματοι ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ. Ἐπιστήμονες προβαίντες εἰς πειράματα ἀνακοινοῦσιν ὅτι ἀνεκάλυξαν μίαν νέαν φυσιολογικὴν λειτουργίαν, ἣτις ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἕξεως τοῦ μὴ μασσᾶν διέμενε ἀγνωστος ἀργούσα, ἀλλ' ἀνεφάνη παρά τοῖς ἀποκτήσασιν τὴν ἕξιν τοῦ μασσᾶν μέχρι ρευστοποιήσεως. Ἡ νέα αὕτη φυσιολογικὴ λειτουργία ἐκλήθη αὐτόματος κατάποσις. Δυνάμει αὐτῆς πᾶν μὲν ὅ,τι ἀφομοιωσίμων, ὅπερ διὰ τοῦ μασσήματος ἐρευστοποιήθη, καταπίνεται αὐτομάτως δηλαδὴ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ὁ τρώγων, πᾶν δὲ τὸ τραχὺ ἐπανέρχεται αὐτομάτως εἰς τοὺς ὀδόντας πρὸς πληρεστέραν μάσσησιν. Θέτοντες τὴν φυσιολογικὴν ταύτην λειτουργίαν ἐν ἀχρηστία συνεπεῖα ἀνεπαρκούς μάσσησεως, οὐδὲν ἄλλο πράττομεν εἰμὴ νὰ καταπίνωμεν καταναγκαστικῶς ὅ,τι ὁ ὀργανισμὸς ἀπ' ἐνστίκτου ἀρνείται νὰ εἰσδεχθῇ. Τῷ ἐπιβάλλομεν τὴν εἰσδοχὴν καὶ παραβιάζομεν τὸ σύστημα. Αἱ συνέπειαι τῆς παραβιάσεως εἶνε πάντοτε ὀδυνηραί. Ἐν πρώτοις μέγα μέρος τῆς τροφῆς ἦν καταπίνομεν μεταβάλλεται εἰς περίττωμα, τούτου δὲ μέγα μέρος μεταβάλλεται εἰς παντοῖα δηλητηριώδη αἲρια, ἐνῶ ἰσχυροῦσης τῆς αὐτομάτου καταπόσεως τὰ περιττώματα θὰ ἦσαν ὡς τέφρα ὀλίγιστα. Συνέπεια τῆς μὴ μασσήσεως ἄρα εἶνε ἡ ἐντερικὴ δυσπεψία ἣτις παράγει αὐπνίαν καὶ ἐφιάλτας. Ἐπίσης γεννῶνται τοξίνοι, καὶ ἀφοῦ τοξίνοι κυκλοφοροῦσιν ἐν τῷ αἵματι οὐδὲν ἀπορον ὅτι παντοῖαι προκαλοῦνται νόσοι. Αἱ τοξίνοι προσβάλλουσι τὰ ἀσθενέστερα ὄργανα καὶ παράγουσιν ἀκριβῶς τὰς νόσους περὶ ὧν τις εἶνε περίφοβος. Ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ παραφροσύνη κυρίως προκαλεῖται ἐκ τῶν τοξινῶν ἃς παράγουσιν ἐν τοῖς ἐντέροις τὰ μικρόβια εἰς ἃ ἡ φύσις μάτην ἀναθέτει τὴν πέψιν οὐσιῶν μὴ μασσηθεισῶν. Ὁ ἰατρὸς Κάμπελ δίδει φοβερὸν κατάλογον νοσημάτων προκυπτόντων ἐξ ἀνεπαρκούς μασσήσεως. Ἐὰν τεμάχιόν τι τροφῆς διαφύγῃ τὴν ἐν τοῖς ἐντέροις πέψιν, καταφεύγει εἰς τὸ τυφλὸν καὶ ἐκεῖ δύναται νὰ προκαλέσῃ περιτυφλίτιδα. Ἡ κατάποσις ἀμασσήτων προκαλεῖ πολλάκις καρκίνον τοῦ στομάχου.

Ἡ σπουδαιότης τῆς ρευστοποιήσεως προκύπτει ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄμυλον δέον νὰ μετατραπῇ εἰς ζάχαρον πρὶν καταποθῇ. Μετατρέπεται δὲ εἰς ζάχαρον ἀναμυγνυόμενον μετὰ σιέλου, ἢ δὲ μάσσησις πληθύνει τὸν σιέλον. Θαυμάσιον εἶνε ὅτι καὶ αἱ ἀνουσιώταται τῶν τροφῶν μασσῶ-

μεναι μέχρι ρευστοποιήσεως ἀναπτύσσουσιν ἐξοχόν τι ἄρωμα ἐξηγούμενον ἐκ τῆς χημικῆς μεταμορφώσεως τοῦ ἄμυλου εἰς ζάχαρον. Ἡ μάσσησις λοιπὸν μέχρι ρευστοποιήσεως εἶνε ἐν ἀναγκαῖον ἀπαιτούμενον διὰ τὴν εὐπεψίαν, εὐπεψίας δὲ ἀνευ, ἢ ὑγεία ἀνέφικτος. Ἄλλ' ἕτερόν τι ἀναγκαῖον ἀπαιτούμενον δι' εὐπεψίαν εἶνε ἡ ὄρεξις ἢ κτηθείσα δι' ἐργασίας. Ἐὰν ἀντὶ τῆς "ἀνοίγωμεν τὴν ὄρεξιν" διὰ τεχνητῶν μέσων, διαπιστεύωμεν τὸ ἀνοίγμα αὐτῆς εἰς τὴν ἐργασίαν, ὁ οὐρανίσκος ἀνακτᾷ τὰ καθήκοντά του οἰονεῖ τις "διαιτητικὴ συνείδησις" ὡς εὐστόχως καὶ ὀνομάσθη. Ἡ διαιτητικὴ αὕτη συνείδησις δέον νὰ διαπλασθῇ καταλλήλως ὥστε ἡ ὄρεξις ν' ἀποτελῇ πιστὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ὀργανισμοῦ. Εἶπον πιστὴν διότι συνεπεῖα τῆς διαφθορᾶς τοῦ οὐρανίσκου, ἀνεφάνη μία ψευδολόγος ὄρεξις, μία πείνα ἐξ ἀπλῆς ἕξεως ἣτις ἀναφέρει εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀπαιτήσεις ὅλως ἀστηρικτοῦς. Κατὰ συνέπειαν τρώγομεν ὑπὲρ τὸ δέον. Ἐνόσω τις εἶνε πολὺ νέος, ἔχει ἀνάγκην πλείονος τροφῆς, ἀλλὰ ὅτε ἡ αὔξησις τοῦ σώματος παύσῃ πολὺ ὀλιγωτέρα τροφή ἀπαιτεῖται. Ἐπιτρέπομεν ὅμως τὴν χρῆσιμον ἕξιν τοῦ ἀφθάνως ὀπωσοῦν τρώγειν κατὰ τὴν πρώτην νεότητα νὰ παρατείνεται καὶ κατὰ τὴν ὀριμότεραν ἡλικίαν, καὶ ἐντεῦθεν παραβιάζομεν τὸ σύστημα. Ὁ ἐνηλικιωθεὶς, τὴν πρωίαν δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τρώγῃ τίποτε, καὶ ἂν αἰσθάνεται πείναν, ἢ ὄρεξις αὕτη εἶνε πλαστή. Ἡ πραγματικὴ ἀνάγκη τροφῆς ἀρχίζει τὴν μεσημβρίαν. Ἐν Ἀμερικῇ ἐγένοντο λίαν ἐνδιαφέροντα πειράματα εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ ἐμορφώθη ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν εἰρημένων συμπερασμάτων, ἐπὶ τῆς τροφῆς τῶν στρατιωτῶν θὰ δόσῃ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας στρατὸν ἀήττητον. Εἶνε γεγονός ὅτι οἱ Ἰάπωνες τρώγουσι τὸ ἥμισυ ἢ ὀσφ τρώγουσιν οἱ εὐρωπαῖοι.

Ἀνακεφαλαιοῦμεν τὰς τρεῖς κατηγορίας καὶ τοὺς ὄρους αὐτῶν καθ' ἃ ἐκτενέστερον ἐκτίθενται ἐν τῇ σελίδι 50.

Τίμημα ἐγγραφῆς Συνδρομητοῦ 5 δραχμαὶ κατ' ἔτος.
Τίμημα ἐγγραφῆς Ὑποστηρικτοῦ 10 δραχμαὶ κατ' ἔτος.
Τίμημα ἐγγραφῆς Ἰδρυτοῦ 20 δραχμαὶ κατ' ἔτος.

Τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς εἶνε πάντοτε προπληρωτέον. Μόνιμος δὲ διατίμησις τοῦ φράγκου, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ, δρ. 1, 25. Κατὰ συνέπειαν ἡ δρ. ἰσοῦνται πάντοτε πρὸς 4 φρ.

Ὁ Συνδρομητὴς λαμβάνει τακτικῶς τὸ περιοδικόν.

Ὁ Ὑποστηρικτὴς δικαιούται εἰς τὸ ἀνωτέρω καὶ προσέτι δικαιούται νὰ μετέχῃ τῶν λειτουργιῶν τῆς ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ βιονομικῆς Στοᾶς.

Ὁ Ἰδρυτὴς δικαιούται εἰς τὰ ἀνωτέρω καὶ προσέτι δικαιούται νὰ ἀναθέτῃ ἐμπορικὰς παραγγελίας εἰς τὴν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ εἰδικὴν ὑπηρεσίαν ἀποστολῶν.

Ἰσχυόντων τῶν ὄρων τούτων, ἡ ΕΡΕΥΝΑ θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκδίδεται κατὰ μῆνα ἀφ' ἧς ἐγγραφῶσιν ἢ 2500 Συνδρομηταὶ (5 δρ. ἢτοι 4 φρ. κατ' ἔτος ἕκαστος), ἢ 1000 Ὑποστηρικταὶ (10 δρ. ἢτοι 8 φρ. κατ' ἔτος ἕκαστος), ἢ 400 Ἰδρυταὶ (20 δρ. ἢτοι 16 φρ. κατ' ἔτος ἕκαστος).

ΕΡΕΥΝΩΣΙ ΚΑΙ ΜΗ.

Πλουσιονόμια. Καλῶς πράττετε μελετῶντες συχνὰ τὸ περὶ πλοῦτου ἄρθρον τοῦ δευτέρου τεύχους τοῦ Α' τόμου τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ, καὶ χαίρομεν ὅτι εἰσῆλθετε εἰς τὸ νόημα αὐτοῦ τόσῳ ταχέως. Τὸ θέμα εἶνε εὐρύτατον καὶ ἵνα ἀποκτήσῃτε τὴν στάσιν ἐκείνης τῆς διανοίας ἣ ὅποια εἶνε ἀσυμβίβαστος πρὸς ἀνέχειαν ἀπαιτεῖται προσπάθεια καὶ μελέτη ἐτών. Ἄλλὰ τί εἶνε τὰ ἔτη ἀπέναντι τοιοῦτου ἀποκτήματος; Μήπως δὲν θὰ διεθέτετε ὀλόκληρον βίον πρὸς ἀποκτησὶν πενιχρῶν τιμῶν ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια ἅμα ἀποκτήσετε ἀποσύρεσθε καὶ ἀποθνήσκετε; Πλούσιοι κατ' οὐσίαν ὀλίγοι οὗτοι ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ὁ κόσμος ἀποκαλεῖ πλουσίους εἰσὶν ἀπλοῦστα ἄνθρωποι ἔχοντες τὴν ἰδιοφυίαν νὰ κάμνουν συλλογὰς. Οἱ οἱ συλλέκται γραμματοσήμων, σπανίων βιβλίων κλπ. τοιοῦτοι καὶ οἱ συλλέκται χρημάτων. Ἄλλοι εἶνε ὁ πλούσιος ὅστις, καρδίας προσήκοντως τὴν διανοίαν του, κατέστησε τοὺς στοχασμούς του τόσῳ ἀδρόνι ὥστε νὰ ὑποκύτῃ εἰς τὴν ἀνωτέρα αὐτῶν δύναμιν πᾶν ὅ,τι μετέχει ὕλης. Ὁ ἔχων ἀρτίαν καὶ ἰσχυρὰν διανοίαν εἶνε κατ' ἀνάγκην πλούσιος διότι ὁ νοῦς εἶνε κύριος τῆς ὕλης. Ἄμα ἐνοήθη τις τοῦτο ἢ φορὰ του πρὸς τὸν πλοῦτον ἔσται ἀκατάσχετος, καὶ ἅμα ἐξακριβωθῆ ἢ προσήκουσα μέθοδος πρὸς ἀδρόνησιν τῆς διανοίας αὐτοῦ θὰ δύναται νὰ κωλύσῃ τὸ νὰ εἶνε ὅλοι πλούσιοι. Πτωχεῖα δὲν δύναται νὰ προσκλάβῃ ἄνθρωπον ὅστις ἔχει πλούσιαν (σφῶν) διανοίαν. Ἡ ἰδiosis τῆς αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν εἶνε ἀντίδοτον κατὰ τῆς πτωχείας. Ἐπὶ αἰῶνας αἰῶνων αὐτοπρωτοῦσθημεν μετὰ τὴν ὑποβολὴν ὅτι ὁ συλλέκτης χρημάτων εἶνε πλούσιος. Πρόκειται τώρα νὰ ἀπαλαχθῶμεν ἀπὸ τὸν ὀπρωτισμὸν διὰ τὴν ἀντιλήφωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος νοῦς εἶνε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοῦτου, καὶ ὅτι ὅσῳ ὁ νοῦς εὐρύνεται τόσῳ αὐξάνει ἢ περιορίζεται.

Φιλοσοφία. α.) Ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν εἴπητε περὶ τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ, δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ ἀρηθῆτε ὅτι τὸ Σύμπαν ἔχει σφῶν τὰς φρένας του. Αἱ λειτουργίαι του βασιζονται ἐπὶ τῆς ἁρμονίας. Εἶνε πρόδηλον ὅτι ἡ ἁρμονία δὲν δύναται ἀλλαχθῆ νὰ βασιζέται εἰμὴ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθείας, τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀγάπης. Αὗται εἰσὶ πραγματικότητες ἐφ' ὧν ἐδράζεται πᾶσα τάξις, ὡς δύνασθε νὰ κρίνετε ἐκ τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἰδιωτικῶν υποθέσεών σας. Ἀποκλείσον τὴν δικαιοσύνην τὴν ἀλήθειαν τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ θὰ ἴδῃς τὰ συμφέροντά σου θάττον ἢ βράδιον ἐν πλήρει παραλυσίᾳ, καὶ αὐτὰς τὰς φρένας σου ἐν κινδύνῳ. Τὸ Σύμπαν εἶνε σφῶν τὰς φρένας καὶ αἱ βάσεις ἐφ' ὧν ἐδράζεται εἶνε ἀπαράφθοροι πραγματικότητες. β.) Παραδεχόμεθα ὅπερ λέγετε περὶ τῶν πρώτων λέξεων τοῦ προοιμίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. Τὴν περίεργον ἔκφρασιν "πρὸς τὸν Θεόν" οἱ ἀρχαιότεροι σχολιασταὶ ἐν οἷς ὁ Ἡρακλείων ἐξήγουν ὡς σημαίνουσαν ἕνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Τὸ Σύμπαν καὶ ἡ πηγὴ του ἦσαν ἐν. Ὁ Λόγος καὶ ὁ Θεὸς ἦσαν ἐν ἐνί, ἦσαν μάλιστα ἀμφότεροι Θεὸς ἐν τῇ πηγῇ των. Τὸ πρῶτον Σύμπαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν τεκοῦσαν αὐτὸ πηγὴν καὶ ἐκεῖ ἔχει μόνον ἠρώθη, ἀλλ' ἐταυτίσθη μετὰ τὸ πνεῦμα ἐξ οὗ ἐπήγασαν τὰ πάντα. Τότε νέον τι Σύμπαν προέκυψε πάλιν. Τὰ πάντα οὕτως ἐγένοντο διὰ τοῦ Λόγου, ὅστις εἶνε ὁ μορφωτής, ὁ ρυθμιστής, ὁ Τίς τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Πηγῆς. Ἐντεῦθεν Πνεῦμα—Πηγὴ—Λόγος. Πατήρ—Μήτηρ—Τίς. Δράσις—Ἀδράνεια—Κόσμος.

ὑποστηρικτῆ. Χαίρω ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἀναιμάκτου διαίτης κερδαίνει ἔδαφος ἐν τῇ κλειῇ νήσῳ σας χάρις εἰς τὸν ὀμέτερον ζῆλον. Εἶνε μέγα πλεονέκτημα ὅτι ἔχετε σύζυγον συμφωνοῦσαν. Ἡ νέα διαίτα αὐτῆς εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἔρῃ τὴν ἀναιμίαν ἐξ ἧς ὀποφέρει. Ἡ ἀναιμία εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐρυθρῶν σφαιριδίων τοῦ αἵματος προερχομένης ἀπὸ ἀνεπαρκῆ βρέψιν. Εἶνε γεγανὸς φυσιολογικὸν ὅτι αἰτία τῆς ἀνεπαρκούς θρέψεως εἶνε ἡ πολλὴ τροφή, ὅσον καὶ ἡ ἔλλειψις τροφῆς, διότι ἐν ἑκατέρῃ περιπτώσει τὰ ὄργανα ἀδυνατοῦν νὰ ἐκτελέσωσιν τὴν ἐργασίαν των προσήκοντως. Ἡ τροφή δὲν πρέπει νὰ εἶνε ὑπεράνω τοῦ δέοντος, οὔτε ἐλάττων τοῦ δέοντος. Ἡ δυσπεψία ἐπίσης φέρει ἀναιμίαν, ἴσως δὲ καὶ ὁ ὑπέρμετρος ὕπνος. Ἀδράνεια τοῦ ἥπατος καὶ τῶν ἐντέρων ἐπίσης προκαλεῖ ἀναιμίαν. Τὸ σπουδαιότερον αἷτιον εἶνε ἡ μὴ ἔγκαιρος ἀπέλασις τῶν ἀπορριμμάτων ἐκ τοῦ συστήματος. Ταῦτα μένοντα ἀπορροφῶνται ἀπὸ τῶν ὀργανισμῶν καὶ φέρουσι δηλητήριον εἰς τὰ ἐρυθρὰ σφαιρίδια αἵτινα οὕτω φονεύονται. Ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη ἀναιμίας. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ ὀρισμένοι κανόνες τῆς ὑγιεινῆς εἶνε ἀπαραίτητοι πρὸς ἄρσιν τοῦ κακοῦ. Περίπατος δύο ὥρων καθ' ἑκάστην. Ἀνοικτὰ παράθυρα ὕλην τὴν ἡμέραν καὶ δι' ὕλης τῆς νυκτός, ἰδίως ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ὕπνου. Κατάργησις στηθοδέσμων καὶ ἄλλων φορεμάτων κωλύοντων τὴν πῆψιν καὶ τὴν ἀναπνοήν. Ἐξορὴ ἀγνὸν ἀμιγῆς πόσης ἐπιβλαβοῦς οὐσίας. Ψυχρὰ

λουτρά, διαρκείας μόνον ἄλλων δευτερολέπτων. Προστριβὴ τοῦ ὕλου σώματος κατόπιν διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν. Διαιτα ἀκαρύκευτος. Ὁπώραι εἶτε ἀμαγείρευτοι εἶτε βρασταί, ὡς π.χ. βραστά μῆλα, Κάρνα, ἰδίως χλωρά. Γάλα καὶ αὐτὰ ἐὰν ἀρέσουν. Ἄρτος ὑπερψημένος. Ὄρουζα, μακαρόνια, ψητὰ γεώμηλα, τομάτα. Πᾶν ὅ,τι πράσινον ἀφελεῖ τὸ αἷμα. Ἐντεῦθεν σαλάται· σπαράγγια, σπανάκια, ὀβρηές, μαρούλια. Ὅταν τὰ φύλλα τῶν μαρουλλίων ἔχουν βαθὺ ἐρυθρὸν χρῶμα δεικνύουν ὅτι περιέχουν σίδηρον. Ἡ τροφή δέον νὰ λαμβάνεται βραδέως καὶ νὰ μασσῶται μέχρι βουστοποιήσεως. Ἀποφυγὴ φαρμάκων εἰμὴ μόνον ἐν ἀρχῇ πρὸς ὄθησιν τῆς θεραπείας. Ἐπιπλοὶ ἐπὶ τῶν ὥρων ἀρκεῖ. Φαιδρότης, αἰσιοδοξία. ἐπιδίωξις ὀρισμένου σκοποῦ ἀφορῶντος τὸ ὄφελος τοῦ συνόλου. Ἐλπίζω ὅτι αἱ ἀνωθι νόσεις θὰ σῶσιν βοηθήσωσι νὰ καταρτίσῃτε συστηματικὰ τὴν διαίτην ἀντιαναιμικὴν καὶ ἀναιμαπτον. Τὸ περὶ φυτοφαγίας ἄρθρον τῆς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος ἦν ἀναφέρεται δὲν ἀξίζει δύο δευτερολέπτων προσοχῆν. Τὸ εἶχαν ἀναγνώσει καὶ ἐγὼ καὶ ἐγέλασα. Τὸ πᾶν εἶνε νὰ βοηθήσωμεν τὸν κόσμον ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς του· τότε ὕλαι αἱ φλυαρίαι αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς πλάνης καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος χάνουν τὴν προσωρινὴν δύναμιν ἣν πιθανὸν νὰ ἔχουν. Πολλὰς εὐχαριστίας διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν τῶν 36 φράγκων.

Ἀτόλμω. Μὴ ἐγγηγορῶν νομίζεις ὅτι εἶσαι ὄν ἀσθενὲς ἀποτελούμενον ἀπὸ σάρκα καὶ ὄστα καὶ αἷμα, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας εἶσαι ὄν ἰσχυρὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ δύνῃν καταπληκτικῶν δυνάμεων. Ἡ δύνῃς αὐτῆ εἶνε ἐκεῖνο ὑπερκαλοῦσιν ἄλλοι μὲν πνεῦμα, ἄλλοι δὲ ψυχὴν, ἄλλοι δὲ θεῖον σπιρῆρα καὶ ἄλλοι ἄλλως. Εἰς αὐτὴν τὴν δύνῃν ὁ φρόνιμος στρέφει τὴν προσοχὴν του πᾶσαν ἂν θέλῃ νὰ θριαμβεύσῃ πραγματικῶς. Ἀησμόνησε παρτελῶς τὴν ἰδέαν ὅτι εἶσαι ὄν ἀσθενὲς ἐξ ὕλης. Αὐτὴ ἡ ἰδέα εἶνε ὄνειρον. Ἡ πραγματικότης εἶνε ὅτι εἶσαι δύνῃς πνεύματος. Εἶσαι ἐμπλοῦς δημιουργικῶν δυνάμεων καὶ τὸ ἀγνοεῖς. Ἐχεις εἰς τὴν ἐξουσίαν σου ἀτελείωτον ποσότητα οὐσίας ἐξ ἧς δύνασαι ἂν θέλῃς νὰ ὑφαίνῃς, νὰ κλάτῃς καὶ νὰ παράγῃς πᾶν ὅ,τι εἶνε ἱκανὸν νὰ προάγῃ τὰ ὕψιστα συμφέροντα καὶ σεαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

Ὀμηριστῆ. Ἐκ τῶν νεωτέρων ἔργων περὶ Ὀδυσσεύς καὶ Ἰθάκης τὰ δύο σπουδαιότερα εἶνε τὸ ἐν ἀγγλικῶν πρὸς διαιτίαν ἔκδοσιν ὑπὸ τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης κ. Μόνο, τὸ δὲ γαλλικὸν πρὸς διαιτίαν ὑπὸ τοῦ κ. Βίκτωρος Βεράρδ. Ἀμφότεροι πιστεύουσιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ὀμήρου (εἶτε οὕτως ὀνομάζεται ὁ μέγας δημιουργός, εἶτε ἄλλως), συλλαβόντες τὴν ἰδέαν τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεύς συνεπείᾳ ἐρεύνης ἀρχαιοτέρων ἑλληνικῶν καὶ ἐβραϊκῶν προτύπων, καὶ ζήσαντος ἐν Μιλήτῳ κατὰ τὸ ἔτος 850 πρὸ Χριστοῦ. Τοῦ κυρίου Μόνο τὸ σύγγραμμα συνίσταται εἰς ἔκδοσιν τῶν δώδεκα τελευταίων βιβλίων τῆς Ὀδυσσεύς μετὰ σχολίων καὶ μετὰ ἑπτὰ προσθέτων κεφαλαίων δεξιῶς πραγματευμένων τὸ θέμα συνιδῶν πρὸς τὰς νεωτάτας ἐρεῦνας. Εἰκόνηται τῆς Κερκύρας, τῆς Ἰθάκης, τῆς Τίρυνθος, τῶν Μυκηνῶν καὶ ἄλλαι σχετικαὶ κοσμοθεσίαι τὸ σύγγραμμα. Τὸ τοῦ κ. Βεράρδ, ἐκτυπωθὲν εἰς δύο τόμους ἀφιερῶν ἐν κεφάλαιον εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν Τηλέμαχον, ἐν εἰς τὰ τῆς Καλυψοῦς, ἐν εἰς τὰ τῆς Ναυσικίας, ἐν εἰς τὰ τῶν Λωτοφάγων, ἐν εἰς τὰ τῆς Κίρκης καὶ τῆς σφαίρας τῶν μεταστάντων, ἐν εἰς τὰς Ζειρήνας καὶ ἐν εἰς τὴν Ἰθάκην.

Μελαγχολοῦσῃ. Ἡ μελαγχολία εἶνε σφάλμα ὑπερ οὐδεμία περίπτωσηις δύναται νὰ δικαιολογηθῇ. Ἡ ἀνθρωπίνῃ ἀντίληψις εἶνε περιορισμένη, ἄλλως θὰ ἐβλέπομεν ὅτι πᾶν τὸ συμβαῖνον ἡμῖν εἶνε κέρδος μας· θὰ ἐβλέπομεν καταφανῶς ὅτι ὅλα ὅσα θεωροῦμεν δυσάρεστα εἶνε βαθμίδια πρὸς τὴν ὀλβιότητα—δηλαδὴ τὴν ψυχικὴν ἀνάπτυξιν. Ἐὰν ἠδύνασθε νὰ ἀφιερῶσθε ὅλην εἰς ἐπιδίωξιν τινὰ γενικῆς ὀφελείας καὶ νὰ εὐρετε καὶ ἄλλας δύο κυρίας νὰ συνεργάσθε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, θὰ ἐλησμονεῖτε τὰ ἀτομικά σας καὶ θὰ ἀνέτελλεν εἰς τὸ πνεῦμα σας γηθοσύνη. Ἐν Ἀθήναις οὐκ ἄρχουν τόσα ἐκρυβόμενα ἐπιχειρήματα διορθώσεως, δὲν εἶνε ἐπομένως δύσκολον νὰ ἐκλέξῃτε ἐπιδίωξιν ἐνὸς σκοποῦ. Παραδείγματός χάριν ἡ ἀνατροφή τὴν ὀποιανὴν δίδουν αἱ μητέρες εἰς τὰ τέκνα των μὴ φροντίζουσαι νὰ τοῖς ἐντυπώσωσιν ἀδελφικὸν αἰσθημα πρὸς τὰ ζῶα εἶνε σπουδαιότερον καὶ θεμελιωδέστατον, ὡς ἐπίσης σπουδαιότερον καὶ θεμελιωδέστατον εἶνε νὰ ἐνσταλλαχθῇ αἰσθημα φρίκης πρὸς τὸ ψεῦδος, ἐν ταῖς καρδίαις τῶν μικρῶν. Ζεῖς, ἡ κυρία ἦν ἀναφέρεται καὶ ἄλλῃ τις ἠδύνασθε νὰ ἀποτελέσετε ἕνα Σύνδεσμον ὅστις θὰ ὀργάνισεν ἐπισκέψεις πρὸς ἀμαθεῖς μητέρας ἐπὶ σκοπῷ νοθεσίας. Ἐπάρχουν πλείστα στάδια κοινωνικῆς βελτιώσεως. Ῥίψατε ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ψυχικὴν ἐξαχρείωσιν ἣν ἐπιφέρουσιν εἰς χιλιάδας ἑλληνίδων αἱ ἀχρεῖαι συνθηκαὶ τοῦ βιοπορισμοῦ, καὶ ἂν κατορθώσῃτε νὰ πληρωθῆτε ζήλου πρὸς ἄρσιν ἐνὸς τῶν πολλῶν κακῶν, δὲν θὰ ἔχετε καιρὸν νὰ μελαγχολήτε διὰ τὰ ἀτομικά σας.